

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sammelhandschrift - Cod. Lichtenthal 4

Bernhard <von Clairvaux, Heiliger>

[S.l.], [um 1300]

Bernardus <Claraevallensis>: Vita Malachiae

[urn:nbn:de:bsz:31-35374](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-35374)

ueritas comprobata est uisionis. Defunctus ē enī laudabilis ad modū simplicitatis fr̄.
et sic omnino credibile est amma ei tanto duce felice q̄ p̄ eo se uenire se dixit secum tulit.

Pascal quoq; expletis dieb; alii curdam fr̄ magnifice satis apparens. et arguens de
suo nos doliulle discessu. post uerba multe consolationis et p̄missionē felicitatis etne
in sua p̄seuerantib; obedientia et doctrina. hoc etiam scito ait et dicto fr̄ib;. cuiusdam
uerē sc̄i corp̄ cui et ego hodie habeo uestē in oratorio eē sepultum. Dicebat autē ep̄m ma
lachiam. ip̄ius enī tunucam in q̄ sc̄s ille obdormierat admittax s̄ seruauerat celebra
onem. et mox in ea sese iusserat sepeliri. sic et sanctum illū in sua sepelierat ueste.
Qd̄ tam̄ ubi et ip̄i fr̄ et quam plurib; aliis usq; ad hunc uisionē p̄s erat ignotum.

Felix pontifex cui mita par sc̄s p̄dicauit et defunct. Felix caritas q̄ in morte n̄ ex
cidit. Felix societas q̄ n̄ illud diuortium cetis tam crudele dirimit. Glosi siq̄dem pa
tes quem admodū in uita sua dilexerunt se ita et in morte n̄ sunt separati. Nam et post
dies arat̄ quadraginta ab̄s quidam ex maiorib; britannie in isla sacre illius societatis
uirtutē felicit̄ exp̄iri meruit in se ip̄o. Qd̄ eodē temp̄e cum cetis coabbib; ex more cister
cium petens. in claraualle remanserat gemino quodam deshabitu occupat̄ in q̄
modo. plerēsis salic; et febris cotidiane. Jamq; eaten̄ longa uexatioē defecerat. ut so
lū anime ei exitū fr̄s qui nūq; deseruit obseruaret. Cumq; animum ei auget̄ n̄ tam desi
d. ut uire p̄sentis q̄ absentis desolatio filioz. q̄ p̄gre mozer. obire petuit ut ad tumulū
sc̄i deportaret̄ ab̄s. et cum orass; tota deuotione q̄ potuit. b̄ q̄ ep̄i malachie in aq̄lona
ri ip̄i oratorū late positū cogitauit uisitare sepulchrum. auxiliū flagitare. s̄ si flagitioem
uerit et q̄ iam secur̄ de in columitate qd̄ cogitauerat n̄ impleuit. Die alia mane it̄m
fr̄s aduocans. ut adoratorū ueniat opem s̄ postulat exhiberi. Causantib; illis p̄chm
siquidem uēbant. omnimodis inq̄t optet ut sc̄i malachie tumulū petam. Cū enī p̄
terita nocte uix tenuit obdormissem. exprofect̄ subito audiebam uocē dicentē m̄.
Sanat̄ iam ab alia aḡritudine tua. si ab alia uis sanari ep̄m pete. fecerunt illi ut
ille uoluit. et omnino fr̄m est ut dictū erat ad illū. Eadem die sanus fr̄s post paucis
simos it̄ arripuit. et in columis reuē est ad suos. Tuū m̄h ope sp̄m tuū agnoscam
dulcissime par̄ zelū. q̄q; ei omnimodis qualemcumq; gl̄am. cū q̄ ap̄ d̄m gl̄e
gl̄ans. Inimō v̄ tu fr̄ h̄ om̄ia op̄is. tu minus d̄s n̄r. Tu enī repleta om̄em ab
in uro temp̄is d̄am p̄sentia tue diuinitatis. om̄em aliquā repletur gl̄a maesta
tis. cui tam̄ p̄tel interim q̄sdam et etno p̄lecta loca q̄ silio excellenti uisitant̄ re
plet̄ speciali gr̄a sc̄itatis. fac d̄ne sp̄ali semp̄ habundare fr̄mito ualle. q̄ ut faces
re q̄ noie clariorē dignat̄ et tam exime claritatis syderib; illustrare duob;. custodi
domū inq̄t geminū h̄ tā p̄ciolū depositū custodit. fiat nobis deniq; sc̄dm̄ ubi tu
ū. ut ū est thesaur̄ tuus ibi sit et ore tuū. ibi gr̄a et m̄ia et respect̄ assidue p̄e
tis sup̄ om̄s ibidem in tuo nomine aggregatos qd̄ est sup̄ om̄e nom̄. sicut et tu sup̄
omnia d̄s benedict̄ in sc̄la amen. *Explicit uita beatissimi patris n̄ri bernhar
di primi ab̄is clarenallis. In cipit p̄logus sc̄i bernhardi ab̄is in u
tam sanctissimi Malachie ep̄iscope et confessoris.*

*cuī p̄dicationē. Tuū h̄ op̄
s̄ de ferre collegē tuo. ut
p̄t̄*

emper quidem opere pretium fuit illustres sanctorum
 describere uitas. ut sint in speculum et in exemplum.
 ac quoddam ueluti condimentum uite hominum super
 terram. Per hoc enim quodammodo apud nos etiam per
 mortem uiuit. multosque ex his qui uiuentes mortui
 sunt. ad uitam puocant et reuocant uitam. Verum nunc maxi
 me id requirit caritas sanctitatis. et nostri plene etas inops uiuorum.
 Quam sane in opiam super nos adeo in ualuisse uidem. ut nulli sit dubi
 um illa nos sententia ferat. quoniam habundabit iniquitas refrigeret
 caritas multorum. Et ut suspicor ego. aut presto est aut prope de quo scrip
 tum est. Faciem eius precedet egestas. Ni fallor antixpe est iste. quem fame
 ac sterilitas totius boni et preit et comitat. Siue ergo nuncia iam iamque
 presentis. siue iam iamque affuturi preiunia. egestas in euidenti est.
 Taceo uulgus. taceo uilem filiorum huius seculi multitudinem. in ip
 sas ecclesie columpnas uolo celos leues. Quem in ostendas uel de illorum
 numero qui uidentur dati in lucem gentium. non magis de sublimi fi
 mantem quam flammantem. Et si lumen quod in te est tenebre sunt. qua
 te sunt tenebre. Nisi tu illos forte quod non credo lucere dixeris. qui quod
 tum estimant pietatem. qui in hereditate domini. non que domini. si magis
 que sua sunt querunt. Quid dico que sua sunt. Perfectus sit
 et sanctus etiam sua querens suaque retinens. si ab alienis eorum ma
 nusque contineat. Meminerit tamen qui se usque huc forte puenisse
 uidet. eundem exigi sanctitatis gradum et ab ethnico. An non mi
 litum suis iubent contenti fore stipendii ut salui fiant. Magni et
 ecclesie doctori si sit sicut unus militum. aut certe quod ad illos imppe
 rium propheta loquit. sicut ipse ita et sacerdos fuerit. Deformitate.
 Itane summus merito reputandus erit. qui summo corruens gra
 du heredit in fimo ne abysso absorbeat. Quam rarus tamen iste
 ipse in clero. Quem item das michi contentum necessarium. contemp
 torem superfluum. Lex tamen est prefixa ab apostolis. apostolorumque successoribus. Vie
 tum et uestitum habentes in quibus. his contenti sumus. Vbi forma hec.
 In libris cernimus eam si non in uiris. habes uero de iusto. quia lex dei est in
 corde ipsius. et non in codice. Nec perfectionis is gradus perfectus carere et
 necessarius paratus. At gratia istud. utinam superfluum ponatur modus.
 Utinam non cupiamus in infinitum. Sed quid. forte reperies qui hoc possit.
 Id quidem difficile. si uide quid egimus. Querebamus uirum op
 timum multorum liberatorum. et ecce laboramus in inueniendo. qui se
 ipsum saluum facere possit. Optimus hodie est. qui non est nimis
 malus. unde quomodo a terra defectus sanctus. uideorum in non superuacue

uero

ex his qui empti sunt de terra reuocare ad medium ep̄m Malachiam. uirum
uere sanctum et nostrorum quidem temporum singularis sapientie et uirtutis.
Iste erat lucerna ardens et lucens. nec extincta est tamen s; ^{submota}. Quis
in iure succenseat. si readmouero eam. Immo v̄ n̄ est quod in gratia eē me
seculi homines debeant. i om̄is deinceps generatio uentura. si quem cōdicio
tulit reuocem stilo. si mundo restituam quo mundus n̄ erat dignus. si ser
uem memorie hominum. hominem cui memoria in benedictione sit. omnib;
qui legere dignabunt si me excitante amicum dormientem. uox rursus
audita fuit in terra n̄ra dicens. ecce ego uobiscum sum ^{om̄ib; diebus} usq; ad consumma
tionem seculi. Deinde sepultus apud nos est. nobis specialit̄ hoc opus in
cumbit. Quid quod me inter speciales amicos suos sanctus ille habebat. et eo
lecti. ut nulli in hac pte gl̄e secundum fuisse me credam. Nec mercede uacat
in tante familiaritatis sanctitas. Primicias iam accepi. In extremis posit⁹
erat. immo in principis iuxta illud. cum consummatus fuerit homo tē
in exitu. Accurri ego. ut benedictio super me ueniret mortuus. At
ille. cum iam membra alia mouere n̄ posset. fortis ad dandam benedicti
onem eleuatis sanctis manib; sup capud meum. benedixit m̄. et benedic
tionē hereditate possideo. Et quomodo ego illū silere debeo. Postremo tu id m̄
alba congame in uingis reuerendus frater et dulcis amicus meus ac tecū
pariter ut ex hybernia scribis uirā illa om̄is ecclā scōz. Libens obediō pre
sertim cū n̄ eloquium exigitis s; uariationem. Dabo uero opam ut ea sit
pura et luculenta. deuotos in formans. fastidiosos n̄ onerans. Sane nar
rational ueritas secuta apud me est. In timata auobis haur alia pculdu
bio pstantib;. quam que certissime compta sunt auobis. **Explicit pre
fatio. Incipit uita sc̄i Malachie ep̄i edita ab eate bernardo caruallensi**

Malachias noster ortus hybernia de pp̄lo bar^o **Albate.**
baro. ibi educatus. ibi litas doctus est. Ceterū de
natali barbarie traxit nichil. n̄ magis quam pilces ma
ris de sale materno. Quam uero suaue quod in culta no
bil barbaries. tam urbanum prulit cuem sanctor et do
mesticum di. Qui pducit mel de petra. oleumq; de saxo
durissimo. ipse fecit hoc. Parentes tamen illi fuere genere et potentia magni.
iuxta nomen magnoz qui sunt in terra. At mente mater quam sanguine
generosior. satagebat in ip̄o initio uiaz suaz notas facere paruulo uias uite.
hanc pluris illi existmans. uentosa scientia litterature secularis. At utraq;
tamen huic n̄ defuit ingenium petate. In scolis litas. domi timorem dñi doceba
tur. et cotidiam pfectib; respondebat ambobus satis. et magistro et matri.
Nempe a principio sp̄m sortit̄ ē bonū. p quem erat puer docilis et amabi
lis ualde. mire admodum om̄ib; ponia gratiosus. Bibebat autem placte de

57
pectore materno aquas sapientie salutaris. et fiebat in dies se ipso prudenti-
or. Prudentior dicam an sanctior. Vtrumque si dixero non me penitebit. ue-
ritatem enim dicam. Agebat senem moribus annis puer. expers lasciu-
e puerilis. Cumque ex hoc cunctis esset reuerentie et stupori. non tamen inde ut
assolet insolentior inueniebatur. sed magis quietus et subditus in omni man-
suetudine. Non impaciens magistrum non fugitans discipline. non lectionis fasti-
diens. non ludorum denique appetens quod maxime illa etas dulce ac familiare ha-
bere solet. et proficiebat supra omnes coetaneos suos in ea quidem litteratura.
que illi competebar etati. Nam in disciplina morum perfectum uirtutum.
etiam supra omnes docentes se in breui enituit. non tam matre tantum quam
unctione magistra. Hac sollicitante haut sequitur in diuinis exercebat. pe-
tere secretum. anticipare uigilias. meditari in lege. refici parcius. orare fre-
quentius. Et quia ecclesiam frequentare nec uacabat propter studium. et
pueritundia non libebat leuare puras manus in omni loco. ubi tamen secre-
te id posset. Jam tunc siquidem cautus fuit. declinare uirtus uirtutum

Hic uicinus prope ciuitatem in qua discerebat in anem gloriani.
puer. quo magister eius frequenter pergere solitus erat. ip-
so solo comite. Illo euntibus ambobus pariter. ipse ut postea
referat retinebat pedem. susebat gradum. et stans attergo magister.
illo quidem non comperiente. expansis ad celum manibus raptum quodam
modo ac ueluti iaculatum emittebat orationem. ac sic dissimulans
magistrum denique sequebatur. Instans modo pro furto. puer sepius eludebat
comitem pariter et magistrum. Non est dicere omnia que ei principia
colore bone in dolis decorauerit. ad maiora adque utiliora currendum. Vnum
tamen refero adhuc. quod meo quidem iudicio non modo bone sed magne in
puero dederit in signe spei. Excitatus aliquando opinione cuiusdam magistri.
erat enim famosus in disciplinis quas dicunt liberales. adiuuit illum
discendi cupiditate. Quippe extrema iam pueritie captans. ad eas
litteras anhelabat. Intrans uero domum. uidit uirum ludentem sub
bula. crebrisque sulcantem tractibus nescio quo notabili modo pariete.
Et solo uisu offensus puer serius quod leuitatem redoleret resiliuit ab
eo. ac deinceps illum nec uidere curauit. Ita cum esset studiosissimus
litterarum. phonesto tamen spreuit eas uirtutis amator. Tali quodam
pludio parabat ad eum qui se manebat in fortiori etate conflictus. iamque
ipse aduersarium pucebat. Et malachie quidem pueritia sic erat.

Porro adolescentiam simili transiuit simplicitate et puritate. nisi
quod crescente etate crescebat illi simul sapientia. et gratia apud deum et ho-
mines. **H**unc iam idem abmeunte adolescentia eius cepit ma-
nifestius apparere quid esset in homine et gratia dei in illo uacua

n̄ uideri. Videns enim in dustrius adolescens quam in maligno positus sit mū-
dus. et cogitans qualem sp̄m accepisset. dicebat in t̄m̄ se. Non est spiritus hu-
ius mundi iste. Quid isti et illi. Non est societas alii ad alterum. n̄ plusq̄ lu-
ci ad tenebras. Meus ex deo est. et scio que in illo donata sunt michi. Inde michi
interim adhuc in nocentia mea. inde continentie decus. inde iusticie famel.
inde quoq; illa securior quo secretior gla est testimonium conscientie mee. Nil hor-
michi tutum sub principe mundi. Deinde habeo thesaurum hunc in fictili
vase. verendum ne impingat et frangat. et effundat oleum leticie qd porto.
Et quidem n̄ impingere inter saxa et scopulos distorte et austractuose uie et
uite huius difficillimum. Ita ne in momento p̄clam simul om̄is quib; ab inicio p̄-
uentus sum in benedictionib; dulcedinis. Religno illi potius aquo sunt. et pa-
riter me. Et ego enim ip̄i. et perdo ip̄am ad tempus animam meā ne p̄dā
in eternum. Et quod sum et que habeo om̄ia ubi in eque salua. uti in manu
auctoris. Quis ita ad seruandum sollicitus. ad retinendum potens. ad re-
stituendum fidelis. Seruabit tute. restituet oportune. Sine retractati-
one meo ad seruandum illi de donis suis. Non potest michi perire ex om-
nibus que in opus pietatis expendo. forte et sperare plus aliquid licet. Solet red-
dere cum usura qui dat gratis. Ita est etiam cumulat et multiplicat in ani-
ma mea uirtutem. Hec cogitauit et fecit. sciens absq; facto uanas eē cogitatio-
Hic homo in ciuitate ardinacha. ip̄a est in qua altus ē Inel hominum.
malachias. et homo ille sanctus et auster admodum uite in exorabilis casti-
gator corporis sui. cellam habens iuxta ecclesiam in ea manebat ieiuni-
is et orationib; seruens die ac nocte. Adhuc se contulit malachias. formam ui-
te accepturus ab eo. qui uiuum se tali dampnauerat sepulturā. Et uide hu-
militatem. ap̄rimēua etate in sancta arte quod dubium n̄ est. magistrum ha-
buit deum. et ecce factus est denuo discipulus hominis. homo mitis et humilis
corde. Si nesciebamus hoc uel solo. nobis ip̄e p̄bauit. Legant hoc qui docere q̄
n̄ didicere conantur. discipulos sibi coaceruantes qui nunq; discipuli exstiterē.
ceci duces cecoz. Malachias doctus adō. doctorem nichilominus quesit
hominem. et quidem caute et sapienter. Quid simile queso afferre quibat.
in quo daret caperet ue experimentum p̄fectus sui. Si malachie exemplū
eis p̄minimo est. pauli opus adtendant. Nonne euuangelium suum qd n̄ ab
homine accepit s; arpo. cura hominib; tamen censuit conferendum ne m̄ua-
cium curteret aut cucurrisset. Vbi ille securus n̄ est nec ego. Si quis hoc sit
uiderit ne tam securitas sit quam temeritas. S; hec alterius tempis. Nunc v̄ so-
nuit in ciuitate quod factum est. et commota est uniuersa ad inopinatam no-
uitatem. Stupebant autem omnes et mirabant uirtutem. eoz amplius. quo-
minus usitatam in gente fera. uideres tunc reuelari ex multoz cordib; cogita-
tionel. Pleriq; humano affectu pensantes factum. plangere et dolere quod dilec-

tus omnib⁹ delicatusq^{ue} adolescens duris se adeo laborib⁹ mancipass^{et}. Alii suspicari leuitatem ppter etatem. diffidere de p^{er}seuerantia: timere de casu. Non nulli temeritate causantes indignari et fremere in eum qd supra etatem et uires in consulte rem arduam fuisse aggressus. Verum ille egit sine consilio nichil. Nam habuit consilium appha qui ait. Bonum est homini si portauerit iugum ab adulescentia. Et addit. Sedebit solitarius et tacebit: quia leuauit se supra se. Sedebat igitur iuueniculus seculi pedes in mari hoc enim nomen uir^o. et ait discerebat obedientiam: ait se didicisse docebat. Sedebat ut quiet^{us} ut mansuet^{us} ut humilis. Sedebat et tacebat sciens secundum p^{ro}pham cultu iusticie esse silentiu. Sedebat ut p^{er}seuerans. tacebat ut uerecundus. nisi quod suo illo silentio in dei aurib⁹ loquebat^{ur} cum sancto dauid. Adolescentulus sum ego et contemp^{tu}. iustificaciones tuas n^{on} sum oblitus. Et sedebat interim solitarius quia et sine sortio et sine exemplo. Quis enim ante malachiam districtissimum uiri p^{ro}positum uel cogitaret attemptare. Nemp^e mirabile omnib⁹ habebatur n^{on} imitabile. Malachias imitabile p^{ro}suasit sedendo dum tarat et tacendo. Infra paucos dies habuit imitatores n^{on} paucos: puocatos exemplo sui. Ita qui primo solitarius sedit et inuicis patris sui fit iam unus ex multis: fit ex unigenito primogenitus in multis fratr^{ib⁹}. Et ut prior in conuersione: ita in conuersione sublimior. et qui ante omnes uenit omnium iudicio supra om^{nia} emicuit in uirtute. Et dignus est episcopo pariter et magistro. quod ad diaconu gradum p^{ro}moueret. Et cogerunt illum. Hinc iam leuita d^{omi}ni publice se ad omne opus pietatis accurrit. plus uero ad eas res in quib⁹ aliqua in uiria uideret. Deniq^{ue} cura erat ei maxima in sepeliendis paup^{ib⁹}. qd hoc sibi n^{on} minus humilitatem saperet q^{uam} humanitatem. Nec defuit nouo n^{ost}ro tobye rediuiua amuliere temptatio. immo a serpente p^{ro}mulierem. Germana eius in dignitatem ut sibi uidebatur officiu exhorrens. quid facis inqt o insane. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Et hoc illi cotidie exprobrans ingererat. s^{ed} respondebat mulieri stulte uirtutem suam. Misera tu eloqui casti uocem tenes: s^{ed} uirtute ignoras. Ita ministerium ad quod coactus accesserat deuotus tenuit: in defessus exercuit. vnde et censuerunt etiam sacerdotale officium imponendum illi. Et factum est ita. Erat autem cum sacerdos ordinatus est annos natus quasi uiginti quinq^{ue}. In qua utraq^{ue} ordinatione si quid p^{ro}ter canonum formam p^{ro}cessisse uidet^{ur} ut uere uidet^{ur}: siquidem infra uicesimum quintum annu leuiticum ministerium: infra tricesimu adeptus est sacerdotu dignitatem. donandum sane tunc ze

lo ordinatus tum meritis ordinati. Ego uero istud nec in sancto re-
darguendum nec usurpandum consulo ei qui sanctus non fuerat. Nec
contentus episcopus etiam uices suas commisit ei seminare semen sanctum in
gente non sancta. et dare rudi populo et sine lege uiuenti legem uite et dis-
cipline. Suscepit ille mandatum in omni alacritate sicut erat spi-
ritu feruens. nec talentis in cubans sed inhians lucris. Et ecce lingue
sarculo cepit euellere destruere dissipari de die in diem. factitant pra-
ua in directa et aspa in uias planas. Exultabat ut gygas ad curre-
dam uiam ubique. Diceres ignem urentem in consumendo crimi-
num uepres. dices securim uel asciam in deiciendo plantatio-
nes malas. extirpare barbaricos ritus. plantare ecclesiasticos. ueter-
nosas omnes neque enim pauca inueniebant abolere superstitiones. se-
u quacumque ubicumque deprehendisset malignitates in missas per ange-
los malos. Denique quidam in consuetum quidam in decorum quidam dis-
tortum obuium habuisset. non parcebat oculis eius sed uelud gra-
do grossos efucibus. sicut puluerem uentis a facie terre. sic coram
facie sua cuiusmodi nitebat totum pruribus exturbare uel extir-
pare ac delere de populo suo. Et philosophis omnibus tradebant uera celestia
optimis legis latores. leges dabat plenas iusticie. plenas modestie
et honestatis. sed apostolicas sanctiones ac decreta sanctorum sanctorum pa-
trium. precipueque consuetudines sancte romane ecclesie in cunctis
ecclesiis statuerebat. Hinc est quod hodieque in illis ad horas canonical
cantat et spallit iuxta morem uniuersae terre. nam minime id
ante fiebat nec in ciuitate quidem. Ipse uero in adolescentia su-
a cantum didicerat. et in suo cenobio more cantari fecit. cum nec-
dum in ciuitate seu in episcopatu uniuerso cantare scirent ut
uellent. Deinde usum saluberrimum confessionis sacramen-
tum confirmationum contractum coniugiorum que omnia ignorabant
aut negligebant malachias de nouo instituit. Et de his ista per
emplo sufficiant. Nam et protum historie tertium breuitatis
Cum esset studium illi et zelus maximo studio plurima preterim.
imus circa cultum diuinorum et uenerationem sacramen-
torum. ne forte de his aliquid constitueret uel doceret. secus
quam ritus haberet uniuersalis ecclesie. subit animum adire e-
piscopum malchum qui se pleni de omnibus in formaret. Hic
erat senex et plenus diez et uirtutum. et sapientia dei erat in
illo. Natione quidem hybernus. sed in anglica conuersatus fue-
rat. in habitu et proposito monachili wintoniensi monasterio.
De quo assumptus est in episcopum in lesinorum ciuitate munimie.

et ipsa nobilior inter ceteras regni illius. Ibi tanta ei desuper collata est gratia. ut non modo uita et doctrina. sed et signis clareret. Quorum duo pono exempli causa. ut omnibus in notescat qualem in scientia sanctorum malachias habuit preceptorem.

Puerum mente captum ex his quos lunaticos uocant inter confirmandum sacra unctione sanauit. Hoc ita notum certumque fuit. ut illum mox constituerit ostiariū domus sue. iuxeritque idem puer in colomis in eo officio usque ad uirilem etiam

Surdo auditum restituit in quo idem mirabile quod Trem. dam confessus est. quod cum sanctus utriusque auricule hic inde digitos in misisset. duos quasi porcellos exipis erire senserit. Phis atque huiusmodi fama crebrescente nomen grande adeptus est. ita ut ad eum scoti hybernique confluere. et tanquam unus omnium pater ab omnibus coleretur. Adhuc ergo malachias acceptum benedictione patris ymari et ab episcopo missus cum pater uenisset. benigne asene susceptus est. Qui annos aliquot cum eo mansit. ut per hanc temporis moram hauriret plenius de pectore ueterano. sciens scriptum quia in antiquis est sapientia. Sed ne hoc quoque ad causam defuisse reorum. quod magnus ille puerorum uniuersorum uoluit seruum suum malachiam. in loco tam celebri notum fieri omnibus. qui erat omnibus per futurus. Nec enim potest non esse gratus. quibus notus fuit. Denique unum interim accidit. per quod ex aliqua parte quod notum deo erat in illo manifestum hominibus fecit. Inter regem munime australis que est pars hybernie. et germani et orta simultate. et fratre facto superiore rex pulsus regno confugit ad episcopum malchum. non tamen ut ope illius regnum reciperaret. sed magis princeps deuotus dedit locum uere. et necessitatem in uirtute conuertit. priuatam eligens diuere uitam. Cumque episcopus regem suscipere debito honore pararet. abnuuit ille. sed malle in quiescere tanquam unum ex illis pauperibus esse fratribus qui illi adherent. regnum factum deponere et communem paupertate fore contentum. expectare potius domini uoluntate. quam per uim recipere regnum nec uelle pro suo honore terreno sanguinem humanum fundere. qui contra se clamat ad deum de terra. Quo audito exultat episcopus et ammiratus deuotione. satisfacit uoto. Quid plura. Traditur regi paupercula domus ad habitandum. et malachias in magistrum. ad uictum panis cum sale et aqua. Porro ad

delicias sufficiebat regi malachie presentia uita atq; doctrina ita
ut diceret ei. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel
ori meo. Ad hec p[er] singulas noctes ^{lectum} lacrimis suis stratum suum ri
gabatur. s; et cotidiano aque frigide balneo male calentem extin
guebat in carne libidinem. Et orans rex cum rege dicebat. Vide hu
militatem meam et laborem meum. et dimitte uniuersa delicta mea.
Et n[on] amouit orationem meam. et misericordiam suam amem. Et exaudita est
oratio eius. et si secul[us] q[ui] in tenderet ipse. Nam il[le] quidem sollicit[us] erat p[ro] a
nima sua. s; iudex innocentie d[omi]ni hominib[us] ostendere uolens. quonia[m]
sunt reliquie homini pacifico. parabat in terram facere iudiciu[m] in iuri
am patienti. q[uo]d ille penit[us] n[on] sperabat. Et suscitauit d[omi]n[us] spiritum uici
ni regis. neq; enim unu[m] est in hybernia regnu[m]. s; diuisa in plura. hic
itaq; uideus que facta sunt repletus est zelo. et hic quidem in dignas
predonum libertati et insolentie sup[er]bo[rum]. unde u[er]o misans regni desola
onem et regis deiectionem. descendit ad cellulam paup[er]is. Suadet reditu[m].
s; n[on] p[er]suadet. Instat tamen sponte[us] opem. de effectu n[on] diffidere monet.
teum affuturum p[ro]mittit. cui n[on] poterunt resistere om[n]is aduersarij ei.
Proponit et oppressionem pauperum patrieq; uastationem. et n[on] p[er]ficit.
Ceterum accedente mandato episcopi et malachie consilio de quibus ille
pendebat totus. iux[ta] tandem acquiescit. Sequit[ur] rex regem. et iux[ta] uer
bum regis sicut fuerat uoluntas in celo. tota facilitate pulsus p[ro]donibus.
reducit[ur] homo in sua cu[m] exultatione suoz. regnoq; restituit[ur] suo. Di
lexit extunc ^{rex} ille et semp[er] reueritus est malachiam. coq; p[er]pensius quo
plenus in sancto uiro digna uenatione et amore compererat. Cui eni[m]
tantam meruit in sua aduersitate familiaritatem. sanctitatem ig
nozare n[on] potuit. Propterea magis in sua p[er]spicitate perpetib[us] illu[m] a
micicis deuotissq; colebat obsequijs. Et libent[er] eum audiebat. et au
dito eo multa faciebat. Et de his satis. Veruntamen n[on] fortuitu[m] fac
tum reoz. q[uo]d ita ^{time} iam magnificauit eum d[omi]n[us] in conspectu regu[m]. s; q[uo]d
uas electionis s[ed] erat ille portaturus nom[en] suum cora[m] regib[us] et principib[us].

Mortua est interim soror eius illa - q[ui] p[re]fati sum[us]. nec p[re]tereunde ui
siones quas uidit de ea. Hui[us] siquidem sanctus carnalem erborru
erat uitam. et tanto zelo ut se deuouerit n[on] uisurum eam in carne ui
uentem. At illa carne soluta. solutum est uotum. et cepit uidere in sp[iritu]
quam in corpore noluit. Quadam nocte audiuit p[ro]somniu[m] uoce[m] dicente[m]
sibi. sororem eius stare in atrio foras. et ecce p[ro]tos triginta dies nichil
gustasse. Qui euigilans cito in tulerit cui esse in edia marceret. et di
ligenter discussio numero dier[um] quam audierat. ip[s]um esse reperit ex quo

pea panem de celo inuū n̄ obtulisset. Cum ille qui sororis ani-
 mam n̄ oderat s̄ peccatum. beneficentiā quam int̄miserat rurſū
 adorit. Neq; id frustra. Non multo post uisa est illi puenisse ad
 lumen ecclesie. n̄ dum tamen posse intrare. apparere etiam in ueste
 te pulla. Cumq; ille p̄seueraret curans ne qua die soluta stipe frus-
 traret. secundo uidit eam in ueste subcandida admissa quidem in-
 tra ecclesiam. s̄ altare contingere n̄ p̄mitti. Tercio uisa est aggre-
 gari cetui ^{tandem} candidator. et in ueste candida. vides lector quantū
 ualeat deprecatio iusti assidua. Vere regnum celoz uim patitur
 et uolenti rapunt illud. Nonne tibi uidet malachie oratio in-
 cem quodammodo effractoris exhibuisse celestib' portis. quando pecca-
 trix mulier fraternus obtinuit armis. quod suis meritis negabat.
 Hanc uim iesu bone tu qui pateris facis. faciens miām et po-
 tentiā in brachio tuo. validus et pius ad saluandum. et in
 sacramento tuo seruans sanctis que in terra sunt. usq; in consumma-
 tionem seculi. hoc plane sacramentū potens peccata consumi. de-
 bellare potestates obuias. in ferre celis reuertentes de terra.

Hic dñs quidem in regione illa lesmozensi. sic preparabat di-
 lectum suū malachiam. ad glam nominis sui. Verum q̄
 miserant eū. minime iam ferentes absentia ei. nullis e-
 pistolis reuocant illum. Quo reddito suis equidem in structiore
 de omibz que oportebat. en op̄ adeo paratum et seruatiū mala-
 chie. vir diues et potens qui locū uencoz et possessiones ei tene-
 bat. in spiritali ḡdeo. confestim in manu ei sua omnia dedit et se-
 quoz. Et is auunlus ei. s̄ malachie spiritus q̄ carnis p̄pinqtas
 pluris fuit. Ipsum quoq; locum uencoz tradidit ei princeps. ut
 edificaret ibi monasteriū uel potius reedificaret. Locus uere sanc-
 tus fecundusq; sanctor copiosissime fructificans deo. ita ut unus
 ex filiis illius sancte congregationis nomine iuanus centum solui
 monasterioz fundator extitisse ferat. Nemp̄ nobilissimum exti-
 terat ante sub primo parte cogello. multa milia monachoz gene-
 rans multoz monasterioz capud. Quod idcirco dixerim ut ex hoc
 uno comiat lector q̄ ingens fuerit reliqua multitudo. Deniq; ita hy-
 berniam scotiamq; repleuerunt gemmina eius. ita ut ea potissi-
 mum tempa dauitici illi uersiculi p̄cinisse uideant. Visitasti t̄-
 ram et in ebriasti eam. multiplicasti locupletare eā. Flumen de-
 i repletum est aquis. parasti cibum illoz. quoniā ita est p̄pa-
 ratio eius. Riuos ei in ebriā. multiplica gemmina ei. in stil

licitus eius letabitur germinans. Et in hunc modum ceteri qui sequuntur.
Nec modo in prefatas sed in ceteras etiam regiones in inundatione facta se sanctorum
examina effuderunt. Equibus adhas nostras gallicanas partes. sanctus co-
lumbanus ascendens. luxouense construxit monasterium. factus ibi in gen-
tem magna. diuinitate tam magnam fuisse. ut succedentibus sibi uicissim
choris continuarentur sollempnia diuinorum. ita ut ne momentum quod
dies ac noctis uacarent aliquid. hec de antiqua dicta sunt bencho-
rensis monasterii gloria. Hoc olim destructum apud. ob insignem dig-
nitatem antiquam. malachias ueluti quendam replantaturus para-
disum amplexus est. et quia multa corpora sanctorum dormirent ibi. Nam
ut taceam illa que in pace sepulta sunt. ferunt noventos simul una
die apud occisos. Erant quidem regni possessio loci illi. sed malachias
solo contentus loco sancto. totam possessionem et terras alteri cecidit. Siqui-
dem a tempore quo destructum est monasterium non defuit qui illud tene-
ret cum possessionibus suis. Nam et consuebantur pelectionem etiam abba-
tes appellabant seruantem nomine. et si non re quod olim extiterat.
Cumque suaderent multi. non alienare possessiones. sed totum simul retine-
re sibi. non adqueuit paupertatis amator. sed fecit eligi iuxta morem que
eas teneret. loco ut perdyunus retento sibi et suis. et fortassis consulti
ut post apparuit integrum retinuisset. si non magis sue prosperis humi-
litati quam paci. Ita ex mandato patris ymari assumptis secum decem
bi die quadam **V**enerunt fratribus uenies ad locum cepit edificare
cum in securi ipse secaret casu ex operari unum illo uibrante in aera
securum. locum incaute occupauit. quo ictus destinabat. et ceci-
dit super spinam dorsum eius tanto utique impetu. quanto ille conatu im-
pingere ualuit. Corruit ille. occurrere omnes. putantes aut percussum
ad mortem. aut mortuum. Et tunica quidem scissa a summo usque de-
orsum. homo illesus inuentus est. tam modice et summatim perstric-
ta cute. ut uir in superficie uestigium appareret. Stabat homo inco-
luntis quem securis perstrauerat. intuentibus et stupentibus qui cir-
cumstabant. Unde et facti alacriores. promptiores exinde inuenti ad opus
sunt. Et hoc initium signorum malachie. Porro oratorium intra pau-
cos dies consummatum est de lignis leuigatis quidem. sed apte firmiterque
construuntur. opus scoticum pulchrum sanis. Et exinde seruitur de me
o sicut in diebus antiquis. simili quidem deuotione. sed non pari nu-
mero. Prefuit malachias loco tempore aliquanto patre ymario
ita constituyente. ipse rector ipse regula firmus. Legebant in uita
et quomodo conuersarentur. et ipse ante eos prebatur in iusticia et sac-
titate coram deo. nisi quod preter instituta communia multa sin-

gulariter faciebat. in quib' potius pibat omis. et alioz nemo illum pote
Ho temporis et eo loci quidam in firmabat. Quat ad tam ardua sequi
 Cui assistens diabolus et aperte loquens suggererat. ne unquam
 crederet monitis malachie. s; si in traret ad se cultellum eum
 peteret et occideret. Quo cognito qui illi ministrabant ipso in firmo
 prodeunte. uerbum pferunt ad malachiam pmuinentes. At ille so
 lita arma orationis arripient in pavidus hostem aggrediens. et in
 firmitatem fugat et demonem. Erat autem uiro nomen malchus.
 Frater ille est secundum carnem xpiani nri mellifontis abbas. am
 bo enim supstites ad huc sunt sibi in spiritu modo germaniores. Na
 ille ut libatus est continuo n in gratus. loco eodem conuersus ad dnm
 habitum simul animuinq; mutauit. Et cognouere fratres malignu
 in uidere bonis eoz. et edificari sunt facti de reliquo cautioze

Elericum nomine nichabelem dissenteria laborantem et desparte.
 mittens ei aliquo de mensa sua eodem loco sanauit. Secundo
 eundem ipm grauissima in firmitate correptum. et corpore curauit
 et mente. Ihuo enim adhesit deo et malachie seruo eius. timent ne de
 terius aliquid sibi contingeret. si denuo in gratus tanto inueniret
 et beneficio et miraculo. Et nunc ut audiuim preest eisdam mo
 nasterio sito in partib' scotie. et hoc nouissimum omnium que
 ille fundauit. Phumoceli augescebat in dies et opinio et congregatio
 malachie. et grande ei nomen in tus et foris n tamen re grandius.
 Nempe ubi demorabat etiam factus est episcop' qd locus esset uicin' ciuitati.

Vacabat tunc temporis episcopalis sedes in una ciuitatu. et ia
 diu uacarat malachia nolente assentire. Siquidem ipm elege
 rant. Persistentib' tamen illis tandem aliquando cessit. accedente aduim
 faciendam mandato magistri sui. nec n et metropolitani. Tricesimo
 ferme etatis sue anno. malachias consecratus episcopus in trodicit
 conereht. hoc enim nomen ciuitatis. Cum autem cepisset p officio
 suo agere tunc in tellerit homo dei. n ad homines se set ad bestias tel
 minatum. Nusquam ad huc tales expertus fuerat in quantacumq;
 barbarie. Nusq; repererat sic pteruos ad mores. sic ferales ad ritus. sic
 ad fidem impios. ad leges barbaros. ceruicosos ad disciplina. spurcos ad
 uitam. xpiani nomine. re pagani. Non decimas n primicias dare.
 n legitima in ire conubia. n facere confessiones. penitencias nec qui
 peteret nec qui daret penitus inueniri. Ministri altaris pauci ad
 modum erant. Serenim qui opus plurium. ubi paucitas ipsa inter
 laicos pmodum ociosa uacaret. Non erat quod suis fructificarent
 officis in populo nequam. Nec enim in ecclesiis aut predicantis uox
 aut cantantis audiebat. Quid faceret ad letha dni. Aut cedendu

63

71

6

A

Handwritten scribbles at the bottom of the page.

turpiter: aut periculose certandum. Sed qui se pastorem et non mercen-
narium agnoscebat elegit stare quam fugere: paratus et animam
dare pro eis si oportuerit. Et quamquam omnes lupi et oves uulle: stetit
in medio lupoꝝ pastor in trepidus: omnimodis argumentosus quo
modo faceret oues de lupis. Honere communiter secreto arguere: fle-
re per singulos: nunc aspe nunc leniter conuenire: pro cuius expe-
dire uidebat. In quibus pro hoc minus profecisset: cor contritum et humili-
atum offerebat pro eis. Quotiens noctes totas per uigiles dixit: exten-
dens manus in oratione. Et cum uenire ad ecclesiam nolent: pueros et
plateas occurrebat in uicis: et circueiens ciuitatem: perquirebat anhelus
quem christo acquireret. Sed et foris rura et oppida nichilominus sepius
percurtebat: cum sancto illo comitatu discipuloꝝ suoz: qui nunquam
deerat lateri ei. Ibat et erogabat uel ingratis celestis tritici me-
suram. Nec uehebat equo sed pedes ibat: et in hoc uirum se aposto-
licum probans. Iesu bone quanta passus est pro nomine tuo bellatoꝝ
tuus a filius sceleratis: quanta sustinuit pro his ipsis quibus et pro quibus
loquebat bona tibi. Quis digne exprimat in quantis uexatus: quod
affectus sit contumeliosus: quibus in uirus lacessitus: quotiens las-
sus inedia: quotiens afflictus in frigore et nuditate. At tamen cum
his qui oderunt pacem erat pacificus: instans nichilominus oportu-
tine in portune. Blasphematus obsecrabat: in uiriatus oppone-
bat scutum fidei et patientie: uincebat in bono malum. Quid ni-
uicissim: perseuerauit pulsans: et secundum promissionem tandem
aliquando pulsanti apertum est. Quomodo poterat non sequi: quod
ueritas pronuntiauerat secuturum. Dextera domini fecit uir-
tutem: quia os domini locutum est ueritatem. Cessit duricia: quod
euit barbaries: et domus exasperans paulatim leniri cepit: pau-
latim correptionem admittere recipere disciplinam. Fuit de me-
dio barbarice leges romane in trahunt. Recipiunt uindictam et
eclesiastice consuetudines: contrarie reiciunt. Reedificant ba-
silice: ordinauunt clericus in illis: sacramentoꝝ rite: sollempnia celebrant:
confessiones fiunt: ad ecclesiam conueniunt plebes: concubinatus
honestat celebratas nuptiarum. Postremo sic in mutata in melius
omnia ut ^{hodie} illi genti conueniat quod dominus prophetam dicit. Qui
ante non populus meus: nunc populus meus. Contigit post annos aliquos de-
strui ciuitatem: a rege aquilonarum partem hybernie: quia ab aq-
lone pandit omne malum. Et forte malum illud bene uentibus bonum
fuit. Quis scit enim si tali flagello deus delere uoluit mala an-
tiqua populi sui. Istiusmodi malachias necessitate compellus: et ipse
erit cum turba discipuloꝝ suoz: nec ociosus erit eius. Hac occa-

sione monasteriū hybracense constructum est: eunte uisō malachia cum suis numero centum uiginti fratribz. Ibi occurrit ei cormar- cul rex ipse est qui olim pulsus regno. sub cura malachie de mīa dei consolationem accepit. Et locus ille sicut est in regno ei. Gauisus est rex uisō malachia: se et sua omnia exponens ei et his qui cum eo e- rant: ut pote n̄ in gratul nec in memoro beneficiū. aduocata in conti- nenti animalia multa ad usus fratrum: multa in sup mauro et ar- gento ad sumptus edificiorz p̄regia liberalitate collata. Ipse quoq; e- rat intrans et exiens cum eis sedulus et officiosus habitu quidem rex: s; animo discipulus malachie. Et benedixit dñs loco illi p̄ malachi- am: et in breui factus est magnus rebus possessionibz et personis. V- bi uelud de nouo in choans legem et disciplinā. quam aliis impone- bat magis ipse portabat ep̄e et magister. Ipse in ordine uicis sue co- quine ministerio in seruebat. ipse fr̄ib; cum recumberent ministrā- uit. Inter succedentes sibi in uicem fratres ad cantandum legendū uel in ecclia n̄ se p̄tere pattebat. Annuus impleus et ipse officium loco suo tamq; unus ex eis. Sancte paupertatis n̄ modo participem s; et principem se exhibebat: ipi p̄cipue sup om̄s habundanti emu-

Eum hec ita agunt. contigit in firmari ar̄ Clator existens. chiep̄m celsum. ipm qui malachiam in diaconem presbi- terum episcopumq; ordinauit. Et cognoscens quia moreret. fecit testamentum quatinus malachias teberet sibi succedere. qd nullus dignior uideret qui episcoparet in sede prima. hoc p̄sentib; in dicit: hoc mandauit absentibz. hoc specialiter ambobus munu- nie regib; et maioribz terre sancti patrici auctoritate p̄cepit. Cui reuerentia et honore tamq; apli illi gentis qui totam patriam conuertiss; ad fidem. sedes illa inquam et uiuent p̄sunt et mor- tuus requiescit. in tanta ab inicio cunctis ueneratione habet. ut n̄ modo ep̄i et sacerdotes et qui de clero sunt. s; et regum ac pn- cipum uniuersitas subiecta sit metropolitano in omni obediē- tia. et unus ipse om̄ib; p̄sit. Verum mos pessimus inoleuerat quo ruidam diabolica ambitione potentum. sedem sanctā obtentū uiri hereditaria successione. Nec enim patiebant episcopari. nisi qui essent de tribu et familia sua. nec parum p̄cellerat exēciā da successio. Decursus iam in hac malicia generationib; quindeci. et eo usq; firmauerat sibi ius p̄uuum in mo om̄i morte pu- niendam iniuriā generatio mala et adultera. ut et si interdū defecissent clerici de sanguine illo. s; ep̄i numq;. Deniq; iam octo exiterant ante celsum uiri uxorati et sine ordinib;. literati tamen. Inde tota illa p̄unuersam hyberniā de qua multa

superius diximus dissolutio ecclesiastica discipline. censure enervatio. religionis euacuatio. Inde illa ubique permansuetudine christiana seu subintroducta barbaries. immo paganissimus quidam in ductus sub nomine christiano. Nam quod in auditum est ab ipso christi amittatis initio. sine ordine sine ratione mutabantur et multiplicabantur episcopi prohibitu metropolitani. ita ut unus episcopatus uno non esset contentus. sed singule penes ecclesie singulos haberent episcopos. Nec mirum. Nam quomodo tam morbidi capitis membra valerent. Phil atque celsus huiusmodi malis populi sui uehementer dolens. erat enim uir bonus et timoratus. curauit omnimodo habere sibi successorem malachiam. quod propter confidenter posse explantari male radicatum successionem. qui carus esset omnibus. et quem omnes emularent. et dominus erat cum eo. Nec frustratus est aspectus sua. Nam illo mortuo substitutus est malachias non tamen mor neque id facile. Ecce enim de semine neque qui occupet locum mauricius nomine. is per quinquennium fretus potentia seculari in cubavit ecclesie non episcopus sed tyrannus. Nam prior magis uota in malachia conuenerant. Denique suadebant eum subire non iuxta constitutionem celsi. sed uir qui omne sublime haut secus quam suum precipitium declinabat. bonam sibi uidebat nactus occasionem excusandi. quod prope tempus introitus eius pacificus esse non posset. Instabant tam sancto operi. et sollicitabant eum omnes. potissimum episcopi malchus et gilbertus. Quorum prior ipse est senior lesimoriensis de quo supra mentio facta est. alter quem a iure prima functum legatione apostolice sedis puniuerunt hyberniam. Qui triennio iam decurso in hac presumptione mauricius et malachie dissimulationem non ferentes ultra ecclesie adulterium. telectus christi. conuocatis episcopis et principibus terre. uno spiritu aduenerunt malachiam. parati uim facere. At ille rennuere primum pretendere siquidem difficultatem rei. nobilitatis illius plarie multitudinem. fortitudinem. ambitionem. multum esse se opponere pauperculam se tot tantis talibus taliter radicatis. qui iam ducentos ferme annos quam si hereditate possedissent sanctuarium dei. et nunc quoque id proccupallent non posse uolunt extirpari. si cum mortibus hominum quod sua non uult esse fundi humanum sanguinem occasione sui. postremo iunctum se sponse alteri quam dimittere non liceret. Verum illis e contra instantibus et clamantibus quia ad domino sermo egressus est. sed et tota auctoritate iubentibus subire onus atque in tentantibus anathema. ad mortem inquit ducitis me. sed obediō spe martyrii hac conditione. ut si iuxta fidem ueram res in melius cedat. et uendicet sibi deus suam hereditatem aduipientibus ea. tum demum consummatis et ecclesia pace habente. liceat redire ad priorem sponsam meam et amicum de qua

65
capioz paupertatem . et pme illic alium substituere qui tunc forte reper-
tus ydoneus fuerit . Nota uti lector uirtutem uiri . et animi puritatem .
nec honorem scilicet affectantis . nec formidantis mortem p xpi nomine .
Quid hoc animo purius quid ue fortius . ut se exponens periculo et
labori alteri fructum cedat ipam in loco principatus securitatem et
pacem . Facit hoc cum liberum sibi ex pacto retinet redditum ad pauper-
tatem . et libertate pacis ecclie restituta . Spondentibus illis . demum ac-
quieuit uoluntati eoz uel potius dei . a quo sibi iam olim postensu
recoedabat qd de se modo tolebat fieri . Nempe iam egrotante cello apa-
ruit malachie et quidem longe posito et uescienti . mulier pcre statu-
te et reuerendi uultus . Punctanti que nam esset . responsum est
esse uxorem celli . Que ei tradens uirgam pastoralem quam manu
tenebat disparuit . Paucis decursis dieb' cellus moriens . misit bacu-
lum suum malachie tanquam successorem sibi . quem ut uidit ag-
nouit ipm esse quem uiderat . Hui' p'cipue recordatio uisionis terri-
it malachiam . ne si quod diu satis dissimularet uel rennueret . diu-
ne iam uideret resistere uoluntati . Veruntamen ciuitatem n intransit q
diu ille in cubator uixit ne hac occasione quemq' ex his quib' uitam ma-
gis ministraturus ueniret . Ita pbiennium nam id tempus supu-
it ille agens etia urbem uniuersa p'incia opus episcopale exercu-
it . Illo g' celeri morte facto de medio rursum nigellus quidam immo
vero nigerimus sedem s'ripuit . Et in hac anime sue ad hunc uiues ^{maurici}
p'uiderat ut hunc haberet heredem in quo qui dampnato' exibat o-
perib' adicere dampnationem p'fisteret . Erat enim ipe exdampnata
progenie cognatus maurici . Ceterum rex et epi et fideles conue-
nerant ut introducerent malachiam . et ecce concilium malignan-
tium exaduerso . Quidam de filiis belial p'mptus ad malachiam po-
tens iniquitate . sciens ubi pariter conuenire decreuissent . multis
aggregatis sibi latenter uicinum occupat collem eminentem ere-
gione . unde illis tractantib' alia repentino impetu sup in cautos ir-
ruerent et interficerent innocentes . Condyerant enim et regem
cum epo trucidare . ut n' esset qui uindicaret sanguinem iustum .
Res innotuit malachie . et in trans eccliam erat enim p'pe . eleuatis
manibz orauit ad dnm . Ecce nubes et caligo . s' et tenebrosa aqua in
nubibus aeris . diem uerterunt in noctem . fulgura quoq' et tonitru-
a et horribilis spiritus pcellaz diem ultimum minitant . uicinaq'
elementa in tentant omnia mortem . Et ut scias lector qd oratio
malachie concussit elementa . solus interceptit tempestas q' que-
rebant animam ei . solus turbo tenebrosus in uoluit qui parauerat
opa tenebrar' . Deniq' ipe qui princeps extiterat tanti mali ful-

mine percussus interit cum alijs tribus. et fuerunt consortes mortis. qui fuerant participes sceleris. Quorum sequenti die inuenta sunt semivulsa corpora et putrida herentia ramis arboribus ubi quemque spiritus eleuans allisisset. Alii quoque tres semivulsi inuenta sunt. ceteri omnes circumquaque dispersi. Iuos autem qui cum malachia erant quamuis primos loco non tetigit omnino tempestas. nec quidquam moleste intulit. In facto isto recens capimus experimentum ueritatis uerbi illius. quia oratio uulsi penetrat celos. sed et nouum antiqui exemplum miraculi quo olim tota egypto uersante intenebris solus israhel mansit in lumine dicente scriptura. ubique israhel erat lux erat. Huc michi accurrit et factum sancti helye. nunc quidem abertemus terre nubes et pluuias educens. nunc uero super blasphemos euocantur igne de celo. Et modo de simili clarificatus est deus in seruo suo malachia.

Anno etatis sue tricesimo octauo. pauper malachias pulso in cubatoze intrauit ardinacha. pontifex et metropolitanius totius hybernie. Rege uero ceterisque qui introducebant eum ad propria remanentibus ipse remanet in manu dei. et remanent illi foris pugne intus timores. Nam ecce uiperea soboles frendens et uociferans se exheredari. tota se intus et foris suscitatur aduersus dominum et aduersus christum eius. Porro nigellus uidens sibi in minere fugam. tulit secum in signa quedam sedis illius tertium scilicet euangeliorum qui fuit beati patricii. baculumque auro textum et gemmis preciosissimum adornatum. quem nominant baculum iesu. eo quod ipse dominus ut fert opinio eum suis manibus tenuerit atque formauerit. Et hec summe dignitatis et uenerationis in gente illa. Nempe notissima sunt celeberrimaque in populis. atque in ea reuerentia apud omnes. ut qui illa habere uisus fuerit. ipsum habeat etiam episcopum populi stultus et insipiens. Ibat homo gyrouagus et alter sathanas circuibat terram et pambulabat eam. in signa sacra circumferens. que ubique ostentans. ubique eorum gratiam receperat. concilians sibi per hec animos hominum. et amalachia quosque potius auertens. Hec ille. Erat autem princeps quidam de potentioribus inique progeniei. quem rex priusquam ciuitatem exiret. uita re cogerat pacem tenere episcopo. acceptis ab eo in super oblationibus multis. Is post regis exitum nichilominus ciuitatem ingressus. consilium habuit cum propinquis et amicis quomodo sanctum uolo tenerent et occiderent. timebant uero plebem. Et coniuuantes in necem malachie. constituere locum et diem. et traditorum dedit eis signum. Ipso die cum uespertina iam sollempnia in ecclesia celebraret antistes. cum multis uniuerso clero et multitudine populi. mittit ad ipsum nequam ille in uerbis pacificis rogans quatinus ad se dig-

naret descendere ut faciat pacem. Resistentibus qui assistebant ipsum po-
 tius ad episcopum uenire debere. ecclesiam esse competentiorum locum firmam
 de pacis. siquidem plene sentiant dolum. subiungunt qui missi erant.
 hoc non tutum esse principi timere capiti suo nec se credere turbis. qui se
 ante hos dies causa episcopi prope modum interemissent. Contendentibus in
 hunc modum illis quidem ut ueret. illis uero ut non ueret. episcopus cupidus pa-
 cis et mortis non timidus sinite inquit fratres. sinite me imitari ma-
 gistrum meum. Sine causa sum christianus si christum non sequor. forte fleo
 ad humilitatem tyrannum. et si non uincto tamen exhibens ouis pastor sa-
 cerdos laico quod michi ille debuerat. uol quoque quod in me est non parum e-
 difico exemplo tali. Quid enim si contingat occidi. Non reculo mori
 ut uos uite exime teneatis exemplum. Oportet episcopum ut ait episcopus
 princeps non dominari in clero. sed formam fieri gregis. hanc aliam sane
 formam quam ab illo accepimus qui humiliavit semetipsum factus obe-
 diens usque ad mortem. Quis in te hanc relinquere filius signatam
 sanguine meo. Experimini certe an sacerdos uester digne satis arpo-
 didicerit mortem non timere pro pro. Et sacerdos cepit ut flentibus cunctis
 et supplicantibus ne tantum cuperet pro pro mori ut tantum christi gre-
 gem desolatum relinqueret. Verum ille totam spem suam ponens in do-
 mino tota alacritate perierit. tribus tantum comitantibus discipulis
 paratis mori cum eo. Qui ut calcato lumine tomus repente se medi-
 o armorum intulit. scuto fidei ipse munit. concidere facies omnium quia
 pauor irruit super eos ita ut dicere possit episcopus. Qui tribulant me inimici me-
 i ipsi infirmati sunt et ceciderunt. hoc uerbum uerum est. uideres hos
 tem stantem carnifices ferro armatis manibus undique circumstantes
 et qui immolaret non erat. Putares stupere lacertos sic non fuit qui exten-
 deret manum. Nam et is quoque qui caput malicie uidebat assurgit
 ei potius quam insurgit. Vbi est signum ob homo quod dederis in mortem
 pontificis. hoc magis honoris quam mortis signum. Deferre est hoc non mortem
 in ferre. Res inuata. Pacem offerunt qui necem parauerant. Non est
 qui abnuat. qui et uite piculo quesierit eam. Itaque facta est pax et tam
 firma ut ab illo die hostem sacerdos non modo pacatum habuerit. sed de-
 uotum et subditum. Quo audito fideles quoque gauisi sunt. quod non so-
 lum saluatus sit sanguis innoxius in die illa. sed et nocentium mul-
 torum anime malachie meritis euaserint ad salutem. Et apprehendit
 omnes circumquaque timores audientes quomodo duos inimicorum eius qui
 uiderent fortiores et ferocios in generatione sua. sic subito uirtu-
 te prostravit deus. illum loquor qui in manibus est. et cum te quo superius
 dixi. alterum enim terribiliter mutatum in corpore. alterum mise-
 ricorditer mutatum in mente. ambos mirabiliter comprehendit in

consiliis que cogitabant. His itaque pactis cepit iam in ciuitate e-
piscopus tota libertate disponere et ordinare de omnibus pertinentibus
ad ministerium suum. non tamen continuo sine discrimine uite
sue. Nam et si iam nemo qui palam noceret. ab insidiantibus ta-
men nec locus satis tutus episcopo erat nec tempus feriatum. Et depu-
tati sunt ei uiri ad custodia^{armati} die ac nocte. sed ille magis in domino confide-
bat. fuit uero consilium prefatum scismaticum insequi. eo quod
seduceret multos ex insignibus que ferebat. suadens omnibus se episcopum esse
debere. et sic sollicitans plebem aduersus malachiam atque eccle-
siam unitatem. Et fecit sic. Et sine difficultate ita in breui uniuersas
sepuluit uias eius per gratiam sibi a domino datam et quam habebat ad omnes.
ut malignus ille coactus sit dare manus reddere insignia. et que-
escere de reliquo in omni subiectione. Ita malachias per multa licet peri-
cula et labores prosperabat in dies et confortabat magis ac magis ^{habundans}

Nec modo malefactores sed detractores uirtute et spe spiritus sancti.
malachie corripuit deus. Quidam uerbi gratia gratiam habens prin-
cipum et potentum etiam regis ipsius. quod est garrulus et
potens in lingua. fauebat potius aduersarius malachie et peaci-
ter tuebat preter eos. Sancto uero et presenti resistebat a facie et
detrahebat absenti. irreuerentem occurrens ei in omni loco. maxime
que ubi celebrioribus illum sciret interesse conuentibus. Sed cito digna
lingua peccatis mercede donatus est. In tumuit et computruit
lingua maledica. uerbis exera scatentibus et diffluentibus toto ore
blasphemo. Quos pre septem ferme dies incessanter uoment tan-

Loquente aliquando malachia et postquam scem cum illis miseram expulit
pulum exhortante. mulier quedam in felice aula est anima
in terrumpe sermonem clamoribus impbilis. non deferens honorem
sacerdoti et spiritui qui loquebatur. Erat autem de progeme im-
pia. et spiritum habens in naribus blasphemias contumeliasque uo-
mebat in sanctum. dicens hypochritam et inualorem aliene he-
reditatis. sed et caluiciei illius imperans. At ille nichil respondit
ei sicut erat ueracundus et mitis. sed dominus respondit pro eo. Versa
est illa in insaniam domino iudicante. et crebris uocibus clamitans se
suffocari a malachia. morte demum horrenda luit peccatum blas-
phemie. Sic misera assumens aduersus malachiam imperium
helysei. uere illum sibi alterum experta est helyseum. Porro
quia causa pestilentie cuiusdam orie in ciuitate multitudinem
cleri et populi sollempni cum memoria sanctorum tunc fores eduxerat.
nec hoc quidem pretereundum quod orante malachia pestilentia
ilico quieuit. Et ex hoc iam qui mutiret aduersus eum non fuit.

67

dicentibus qui de semine chanaan sunt fugiamus malachiam qui
a dñs pugnat pro. At sero istud quia reclus dñi ubiqz occurrent eis.
psecutus est eos usqz ad interitionem. Quomodo inter paucos dies
perit memoria eoz cum sonitu. Quomodo facti sunt in desolatione
subito defecerunt perierunt ppter iniquitatem suam. Grande hodieqz
miraculum facit tam uelox generationis illius deletio. his preserti
qui eoz nouerant supbiam atqz potentia. Multa quidem et alia
signa fuisse quibz ds glorificauit nomen suu. et seruu suu in ter
sutores et picula confortauit. Quis digne commemoret. Non tam
omnia psumus. s; n sufficim ad omnia. Propter seriem autem narrati
onis ne impediatur. aliqua que dicturi sumus reseruamus in fine.
Igit malachias intra triennium reddita retributione supbis. et li
bertate eccle restituta. pulsa barbarie et reformatis undiqz moribz
xpiane religionis uident omnia in pace ee. cepit cogitare de pace sua. Et
memor ppositi sui constituit ple gelasium uirum bonu et dignu tali
honore. conuente clero et iplo quam socius sustentibz ppter pactu.
Nam alias durum uisum omnino. Quo consecrante regibusqz ac pu
cipibz attentius comendato. ipe clarus miraculis ac triumphis ad su
am parrochiam redit n tamen conereht. Et audi causam digna re
latu. Diocesis illa dual fere habuisse antiquitus episcopales sedes. et
dual extitisse episcopatus. Id uisum melius malachie. Itaqz quos
ambitio conflauit in unum. malachias reuocauit in duas. par
tem alteri epo cedent. partem retinens sibi. Propterea n uenit co
nereht quod meo iam epim ordinass. s; dnu se contulit. distermi
nant parrochias sic in dieb antiqs. Opurum eoz oculm columbinu.
Locum tradidit nouo epo qui uideret paratior. principalior haberet.
locum in quo sederat ipe. Vbi sunt qui de terminis ligant. puno ui
culo ppetes adinuicem inimicitias exercentes. Nescio si quid genus
hominum quam istos antiquum uaticinium tangat. secuerunt pg
nantes galaat ad dilatandum terminos suos. S; hec alias. Malachi
al factus dunensis ep. et confestim more suo curauit ad sciscere ad sola
tium sibi de filiis suis conuentum regularium clericoz. Et ecce rursu
accingit quasi nouus xpi tyro ad spiritale certamen. rursus in diu
arna potentia deo. sancte paupertatis humilitatem. rigorem discipli
ne cenobialis. ocium contemplandi. orandi assiduitatem. Que tam
omnia uoto magis diu ualuit tenere quam actu. Et enim uniuersi
confluebant ad eum. nec modo mediocres s; et nobiles et potentes. illi
se sapientie et sanctitate in struendos. corrigendos. regendos. comitere fel
tinant. Et ipe interdum ibat et exibat seminare semen suum dispo
nens et discernens tota auctoritate de reb ecclesiasticis tanq exaplis

unus: et nemo illi dicebat in qua potestate hec facis uidentib' cunctis
signa et prodigia que faciebat et quia ubi sp̄s ibi libertas. Visum est tam̄
sibi n̄ tute satis accitari ista absq; sedis aplice auctoritate: et romam p
fiscalia deliberat: maximeq; quod metropolitice sedi de erat adhuc et de
fuerat ab initio palli usus qd̄ est plenitudo honoris. Et uisum est
bonum in oculis ei si ecclā p qua tantum laboraret que hactenus n̄
habuerat suo acquireret studio et labore. Erat et alia metropolitica se
des q̄ tenouo constituerat celsus p̄me tamen sedi et illius archiepo sub
ditam tanq; primari: et huic quoq; optabat nichilominus pallium
malachias: confirmariq; auctoritate sedis aplice prerogatiuam quam
beneficio celsi adipisci meruerat. Innotescente proposito displicuit fra
trib: nec n̄ et magnatis terre. Om̄s enim intolerabilem sibi iudicabat
tam diuinam omnium p̄i parentis absentia: et qd̄ metuerent de mor
te ip̄i. Contigit interea mori germanū ei xpianum noie uirum bo
num: plenum gr̄e et uirtutis. Erat ep̄e illi quidem secundus in
celebri opinione: s; uite sanctimonia et iusticie zelo forte n̄ impar.
Hui' decessus magis terruit uniuersos: et discessum malachie red
dit molestiorem. Dicebant autem nullom̄ assentiendum unici pere
grinationi patroni ut n̄ desoleat om̄s terra si duab' tantis columpnis
sub uno momento tempis destituat. Om̄s q; parit̄ contradicunt: et uim
faciebant om̄s: cum ille diuinā ultionem minatus est. Non tamen de
stiterit illi: nisi nulla forte prius dei uoluntas super hoc interrogaret. P
hibente illo nichilomin' murrunt: s; illa p malachie parte ter' respondisse
inuenta est. Nec enim contenti una uice fuere cupidi retinendi eum:
temū cedentes dimittunt illū n̄ tam sine ploratu et ululatu multo.
S; ne quid inperfectum relinqueret: tractare cepit quomodo defuncti
fratris semen suscitaret. Et accersit ad se trib' discipulis suis anrius estua
bat quisnam dignior ad hoc opus siue utilior uideret. Et diligenter in
tuitus singulos tu inquit oedane sic enim uocabat unus susape opus.
Illo cumstante et flente ne timeas ait: tu enim michi adno designat
es: quia anulum aureum quo desponsandus es iam p̄uicti indigito meo.
Acquieuit ille: et malachias eo consecrato proficiscitur.

Cumq; ille egressus de scotia deuenisset eboracum: quidam sacer
dos sicarus nomine in tuitus eum agnouit. Nec enī faciem
eius uiderat ante: s; cum haberet spiritum pphetie reuelatū
fuerat ei iam pridem de illo. Et tunc in cunctanter circumstantib' di
gito demonstrans eū hic est inquit de quo dixeram: quia de hyber
nia sanctus ueniet pontifex: qui scit cogitationes hominū. Sic n̄ po
tuit latere lucerna sub modio: p̄dente eam pos sicari sp̄u sancto q
illam accenderat. Nam et multa secreta de esse suo suozq; dicta s̄

ei assecuro que ita uel fuisse omnia recognouit. Sed et locus malachie per
cunctantibus de suo reditu. respondit sicarius incunctanter quod post
rei pbavit euent. paucos uidelicet admodum de numero illo cum ep̄o redi
tuos. Illi audito hoc suspicari sunt morte. sed deus aliter impleuit. Nem
pe rediens ab urbe quibusdam et aliis locis ad discendam conuersationis for
mam relictis. iuxta uerbum sicarii cum paucis admodum repatriauit. Hec
de sicario. In ipsa urbe eboracensi accessit ad eum nobilis uir secundum secu
lum wallenus nomine tunc prior in kirkeste regularium fr̄m. nunc u
monachus et monachorum pater in mauros monasterio ordinis n̄ri. qui deuo
tus malachie se orationibus satis humiliter commendauit. Is aduertens mul
tos habere ep̄m socios et equos paucos. nam propter ministros et clericos alios.
quinque cum eo erant psalterii et equi non tres. obtulit ei suum quo ipse uehe
bat. hoc solum dolere se inueniens quod esset runcinus dure portans. Et addidit.
Libentius dedissem si melior fuisset. sed si dignamini ducite qualemcumque
uobiscum. Et ego ait ep̄s eo libentius accipio quo predicas uiliorem. quia non
potest in uile esse. quidam tam pretiosa uoluntas obtulerit. Et conuersus
ad suos hunc inquit sternite in quia comodul satis et sufficiens erit in lo
gum. Quo facto ascendit. et primo quidem ut erat sentiens. postmodum
mira mutatione ualde comodum sibi et suauiter ambulanti inuenit.
Et ne caderet super terram de sermone quem dixerat. usque ad nonum annum
quo mortuus est ipse non defecit ei. factus optimus et pretiosissimus palestri
cus. Quodque euidentius miraculum cernentibus fecit. de subnigro cepit al
bescere. et non multo post uix in ueniebatur albius illo. Michi quoque in
uia hac datum est uidere uirum. et in eius uisu et uerbo reffectus et delec
tatus sum sicut in omnibus diuitis. Et ego uicissim peccator licet inueni gra
tiam in oculis eius extunc et deinceps usque ad obitum ipsi. sicut in penio p̄fat
sum. Ipse etiam dignatus diuertere clammualle. uisis fr̄ibus compunctus est.
et illi non mediocriter edificati in presentia et sermone eius. Acceptans locum
et nos. atque in timis uisceribus colligens. ualedixit nobis et abiit. Qu
transalpinas cum uenisset yppocriam ciuitatem italie. hospitium sui par
uulum filium qui male habens moriturus erat. continuo sanauit.

Srat tunc temporis in sede ap̄lica felix memorie secundus innocen
tius papa. qui eum benigne suscepit humane satis illi super lon
ga pegrinatione compassus. Et primo quidem malachias quod ai
tius in fixerat animo cum multis lacrimis implorabat licere sibi uiuere et
mori in claravalle. promissu et benedictione summi pontificis. Et petiit hoc
non oblitus ad quod uenerat. sed affectus qua uenerat desiderio clarevallit. Non
autem obtinuit uir ap̄licus licetis potius uberioribus occupandum decerne
ret. Nec tamen omnino frustratus est ad desiderio cordis sui. cui mori ibi et si non
uiuere donatum est. Mensam in regium fecit in urbe loca sancta pambu

lans et frequentans causa orationis. Cumq; p̄ id temporis sepe ac diligen-
ter ab eo et ab his qui cum eo erant summus pontifex inquisissimè esse patet.
morel. gentes. statim ecclax. et quanta uirtus deus p̄ eum opatus fuisset.
paranti iam reparare commisit uices suas p̄ uniuersam hyberniam
legatum illum constituens. Significatum siquidem erat ei ab ep̄o gisul-
berto. qui ut sup̄ memorauim tunc tempis legat̄ extiterat. qd̄ iam n̄
posset p̄ senio et debilitate corporis uillicare. Post hec petuit malachias confir-
mari noue metropolis constitutione. uirtutisq; sedis sibi pallia dare. et con-
firmationis quidem priuilegium mor accepit. De pallis autē optet ait
summus pontifex sollempnius agi. Conuocatis ep̄is et clericis et maio-
rib; terre celebrabit̄ generale conciliū. et sic conuentionia et cōmuni uoto
uniuersoz p̄ honestas p̄sonas requiretis pallium et dabit̄ uobis. Deinde
tollens mitram de capite suo imposuit capiti ei. et stola cū manipulo dedit
illi. quib; uti int̄ offerendū solebat. Et salutato in osculo pacis sancto di-
misit eum. ap̄lica fultum benedictione et auctoritate. Qui reuertens p̄
clarauallē. suā secundo nobis largit̄ est benedictionem. Et alta sus-
piria trahens qd̄ n̄ liceret sibi p̄ suo desiderio remanere. hos inquit inte-
rim p̄ me oro ut teneatis. qui a uobis discant qd̄ postmodum doceant. Et
in fert. Erunt uobis in semen. et in semine isto benedicent̄ et ille gentes.
que adieb; antiquis monachi quidem nomen audierunt. monachū
n̄ uiderunt. Et dimissis quatuor alacerib; suis. abiit. Qui p̄bati et
digni inuenta. monachi facti sunt. Post aliq̄ tempus cum iam sc̄s
esset in terra sua misit alios. et factum est similit̄ de illis. Quib; pali-
quantum temp̄ in structis et eruditis corde insipientia. dato eis in pa-
trem sancto fratre xp̄ano qui erat unus ex ip̄is emissimus eos. ad un-
gentes eis de nr̄is quanti sufficerent ad numerū abbacie. Que concepit
et peperit filias quinq;. et sic multiplicato semine auigescit in dies nu-
merus monachoz. iuxta desiderium et uaticinium malachie. Nunc
iam repetam ordinē narrationis. Malachias p̄fect̄ a nobis p̄ se p̄uenit
Hoc inuenit dauid regem qui adhuc sup̄ est in Scotia. in
quodam castello. cuius filius infirmabat̄ usq; ad mortem.
Ad quem in gressus honorifice susceptus est a rege. et humilit̄
exoratus ut sanaret filium suum. aquam benedixit et aspersit iuuenem
et intuens in eum dixit. Confide fili. n̄ morieris hac uice. Dixit hoc
et sequenti die dictum secuta est sanitas. sanitatem leticia patris.
clamor et strepitus totius erulantis familie. Erut sermo ad om̄s.
nec enim qd̄ in domo regia et regis acciderat filio latere potuit. Et
ecce ubiq; resultans gr̄ax actio et uox laudis. tum p̄ salute dñi. tum
p̄ miraculi nouitate. Henricus est iste nam uiuit adhuc unicus patris
sui. miles fortis et prudens. patris illans ut aiunt in sectando iusticiam

et amore dei. Et amauit uterq; malachiam. quamdiu uixit. tanquam
qui illum amorem reuocasset. Rogabant eum manere paucos dies. Et ille
declinans gloriam moram non sustinuit. et mane carpebat iter. **T**ransse-
unti peruillam nomine crugellum. occurrit puella muta. orante illo
solutum est uinculum lingue ei et loquebat recte. **D**ehinc uillam
ingrediens quem nominant ecclesiam sancti michahelis. oblatam sibi
mulierem freneticam et uinctam funibus coram omni populo curat. et di-
missa in columnis proficiscit. Pueniens uero ad portum lapaspi. transitum
ibi paucos dies prestolabat. sed mora minime transit ociosa. Constru-
it interim de uirgibus msepem tertium oratorium. ipso iubente ipso operante
parit. Consummatum circumdedit vallo. interiacent spatium in cuni-
terium benedixit. Sane merita benedictis miracula satis declarant
que usque hodie ibi aditari ferunt. Unde est quod de finitimis regionibus
in firmos et male habentes illo portari consueuerunt. et sanantur multi.

Mulier tota dissoluta membris. plaustro uecta illuc pedibus suis remea-
uit domum. una dum taxat nocte non frustra in loco sancto prestolata matrem domini.

Alia quedam ibidem praenotabat in oratione. quam forte repiens
solam homo barbarus accensus libidine et sui minime compos.
irruit rabiosus in eam. Conuersa illa et tremefacta. suspiciens aduertit
hominem plenum diabolico spiritu. et heul tu inquit miser quod agis.
Considera ues reuerere hec sancta. defer deo defer seruo ei malachie
parce et tibi ipse. Non desit ille furus agitated iniquis. Et ecce quod
horribile dictum est uenenatum et tumidum animal quod buphonem uo-
cant. uisum est reptans exire de inter femora mulieris. Quid plu-
ra. Terrefactus homo resiliit. et clausis salubris festinus atrio exiit.
Ille confusus abscessit. et illa intacta remansit. magno quidem dei
miraculo et merito malachie. Et pulchre operi fedo et abhominan-
do fedum et abhominabile interuenit monstrum. non prius aliter de-
cuius bestianam extinguere libidinem quam perfrigidissimum uermem.
nec aliter temerarium frenari ausum. frustrari conatum. quam pui-
lem in utremque bestiolam. Et hec loco isto sufficiant pauca de pluribus.

Ascendit malachias nauem. et prospere. **N**unc iam reliqua persequamur.
nauigans applicuit monasterio suo benchozensi. ut primi filii
primam reciperent gratiam. Quid animi putas gessisse illos. sa-
no de uia tam longa recepto patre. et illo patre. Nec mirum si se tota
in gaudium effuderunt uiscera eorum in reditu eius. quando et exteris
circumquaque gentibus in credibilem morum leticiam. uelox rumor inuenit.
Denique de ciuitatibus et castellis et uicis occurrerunt ei. et quocumque
diuertat suscipit exultatione uniuersae terre. ueruntamen non sapit ho-
nor. opus exercetur legationis. Multis in locis celebrant conuentus

multi. ne qua, seu portio legationis fructu et utilitate fraudet. Se-
minat sup om̄s aquas. n̄ est qui se abscondat ab ope sollicitudinis ei.
Non serus n̄ etas n̄ conditio n̄ p̄fessio reputat. Sibiq; semen spargit sa-
lutare. ubiq; in tonat tuba celestis. Sibiq; discurret ubiq; utrumq;
enaginatio gladio lingue ad faciendam uindictā in nationib; in cre-
pationes in pplis. Tertio ei super facientes mala. clamat iniquis no-
lite inique agere. et delinquentib; nolite exaltare cornu. Religio ubi-
q; ppagat et fouet. oculi ei sup eos. et cura ei ad necessitates eor.
In conciliis que passim celebrant̄ repetunt̄ antiquae traditiones. quas ta-
men bonas ille consulerit. absolutas vero negligentia sacerdotum. Nec mo-
ty vetera in staurant. eudunt et noua. Et quaecumq; pmulgauerit tan-
q̄ celitus edita acceperunt. tenent. scripto mandant̄ ad memoriam posteror.
Quin nisi celus nulla crederent. que tot celestia confirmant miracula.
Et ut fidem dictis faciam. p̄stringam n̄ nulla paucis. Quis enim
cuncta enumeret. Quamq; libentius fateor imitandis immoret qua
ammirandis. et meo quidem iudicio primum et maximum mira-
culum qd̄ dedit. ipse erat. Ut enim taceam interiozem hominem cu-
ius pulcritudinem. fortitudinem. puritatem. sacis indicabant mores
ipsius et uita. ipsum exteriorem ita uno semp modo ipsoq; model-
tissimo et decantissimo gessit. ut nichil appareret in eo qd̄ possit of-
fendere intuentes. Et quidem qui n̄ ostendit uerbo ille p̄fectus est
uir. At uero in malachia quis unq; si curiosius obseruauerit depre-
hendit ociosum n̄ dico uerbum s; nutum. Quis manum pedem
ue mouentem frustra. Immo quid n̄ edificans in eius in cellu al-
spectu habitu uultu. Deniq; uultum hylarem nec suscauit meor.
nec leuigauit risus. Totum in eo disciplinatum totum in signe uirtu-
tis. p̄fectionis forma. Domina serus n̄ austerus. Remissus in terdu.
dissolutus nunq;. Negligens nichil. et si p̄tempe multa dissimulans.
Quietus sepe. s; minime ociosus. A die primo conuersionis sue usq;
ad extremum uite sue. sine pprio uixit. Non seruos. n̄ ancillas.
n̄ uillas n̄ uiculos deniq; quicq; redituum ecclesiasticor seculariue
in ipso habuerit episcopatu. Sene episcopali nichil prorsus constitu-
tum uel assignatum unde x̄p̄e uiueret. Nec enim uel pprium do-
mum habuit. Erat autem pene in cellant̄ circuiens parrochias
om̄s. euuangelio seruient̄ et de euuangelio uiuent̄. sicut constitu-
it ei dominus. digni est inquit oparius mercede sua. nisi qd̄ fre-
quentius ipsum euuangelium sine sumptu ponens. laborib; suis
suorq; unde se et eos qui secum laborabant in ope ministerii susten-
taret. Porro si interdum quiescere oporteret in sanctis hoc faciebat
locis. que ipse p̄hyberniam sparserat uniuersam. Apud quos

ferēbat

uero moram facere delibuisse; illos se confirmavit moribus et obseruanti
 e communi conuentus uita et mensa. Non fuit in uictu n̄ fuit in uel
 titu in quo potuiss̄ malachias dinosci inter ceteros fratres. in tantum
 cum maior ess̄ humiliavit se in omnib̄. Deniq; cum exiret ad predicā
 dum. cum pedibus pedes et ipse ibat ep̄c et legatus. Forma apostolica
 hec. et inde magis mira in malachia. quo mira nimis in aliis. Verus p̄fec
 to ap̄loz heres est iste qui talia agit. s̄ aduertere est quomodo diuidat
 hereditatem cum fratribus suis eque nepotib̄ ap̄loz. Illi d̄nant in cle
 ro. iste dum ess̄ liber ex omnib̄ omnium se seruū fecit. Illi n̄ euuan
 gelizantes manducant. aut euuangelizant ut manducent. malachi
 al imitans paulum manducat ut euuangelizet. Illi fastum et quel
 tum estimant pietatem. malachias uendicat sibi opus et onus. Illi fe
 licet se credunt si dilatauerint terminos suos. malachias in dilatanda ca
 ritate gloriatur. Illi congregant in horrea et dolia replent unde onerent in
 sas. malachias colligit in deserto et solitudines unde impleat celos. Illi
 cum accipiunt decimas et primitias et oblationes. in sup̄ et decesa
 ris beneficio telonea et tributa et alios redditus infinitos. solliciti
 sunt nichilominus quid manducent aut quid bibant. malachias
 nichil hor̄ habens. multos tamen locupletat de p̄mptuario fidei. Illis
 nec cupiditatis nec sollicitudinis ullus est finis. malachias cupiens
 nichil n̄ nouit tamen cogitare de crastino. Illi a paup̄ib̄ erigunt quod
 deit diuitib̄. iste sollicitat diuites p̄ paup̄ib̄ sustentandum. Illi
 marsupia uacuant subditoz. iste p̄ peccatis eoz altaria cumulāt. uota
 hostiasq; pacificas. illi alta palatia erigunt. turres ac menia ac celos
 leuant. malachias n̄ habens ubi capud suū reclinet opus facit euā
 geliste. Illi equos ascendant cum turba hominum gratis mandu
 cantuū panem et n̄ suum. malachias septus sanctor̄ fratru
 collegio pedes circuit portans panes angloz quib̄ sanet esurien
 tes. Illi plebes ne agnoscunt quidem. iste erudit. Illi potentes
 et tyrannos honozant. iste punit. Surrum ap̄licum quem
 tot et talia nobilitant signa aplacul̄ sui. Quid ḡ mirum si
 mira opatus est sic mirabilis ip̄e. Immo uero n̄ ip̄e s̄ deus in
 ip̄o. Alioquin tu es deus inquit. qui facis mirabilia.

Hat mulier in ciuitate cultam demonium habens. voca
 tus est malachias. orat paddicta. urget in uasozem et ex
 it. S; nondum exsatiata malicia eius. miseram in ua
 dit mulierculam. que forte assisteret. Et malachias. Non ad hoc
 inquit tibi illam tuli ut hanc puaderes. eri ab ea. Parec. s; re
 petit priozem. Qua denuo pulsus. recurrit in altetam. Ita pa
 liquot spatium alternatum uexabat illas. hinc inde refugient.

Tunc sanctus indignans sibi illud ademonem colligensque spiritum
in fremuit. et totis viribus fidei facto impetu in aduersarium. ab
utraq; fugauit et quidem non minus uentum his quas uerauerat
ipse. Ceterum quod moram fecit sancto non putes lectorem fuisse uirtutis
eius sed dispensationis diuine. ut utriusque ex hoc manifestior fieret et
maligni presentia et uictoria malachie. Denique audi quid alibi fecerit
non autem presentia sua. Et utique potuit presens. quod absens ualuit.

In huius regione aquilonaris partis hybernie iacebat in domo quidam in
firmus nec dubium quin demonum maleficio. Nam quadam nocte
audiuit eos loquentes dicente altero ad alterum. Vide ne miser iste
te hypochrite illius stratum stramine contingat. et sic effugiat ma
nus nostras. Cognouit homo quod malachiam loquerentur quem non multo
ante in eadem domo meminerat proctasse. et adhuc stramen in loco.

Sumptaque fiducia. et quo potuit conatu cepit repperere. debilis cor
pe. sed fide fortis. Et ecce in aere clamor et uociferatio. Prohibe eum
prohibe. retine eum retine. ammittimus predam. Verum is quem
portabat. fides et desiderium euadendi. quanto plus clamabant
illi. tanto magis genibus et manibus nitens ad remedium festinabat.

Et pueniens ascendit lectum uolutat in stramine. audit ulula
tum plangentium. Heu heu ipsi nos perdidimus. decepti sumus.

Euasit. Et dicto citius recessit ab eo demonum terrore et horrore que
in lesino ciuitate homo ademonio. Patiebatur et omnis egritudo pariter.
Luerat per malachiam liberatus est. In regione eadem ligatam funibus
freneticam solui iussit. et in aqua que benedixit lauari. lota est.

Alteram quoque in saballo regione ulydie mensibus. Et sanata.
propria dentibus lamiantem. orando et tangendo curauit. Amicem

tem hominem multa perlicentem futurum. amici et propinqui adducunt
ad dei hominem uinctum fortis funibus. quod fortem adnocendum
rabies ipsa fecisset et terribilem ualde. Orat malachias et in conti
nenti eger sanat et soluit. Factum est hoc loco cui nomen tatem.

Alio tempore in profata. Quod nimis barbarum sonat. sic et alia multa.
In ciuitate lesino puellam mutam parentes eius in media plate
arum offerunt transeunt. cum multa supplicatione rogantes ut
ei subuenire dignaretur. Stat malachias et facta oratione tangens
linguam eius. spiritum misit in os. et loquentem dimisit.

Orans de quadam ecclesia obuium habuit hominem cum
uoxe sua que non poterat loqui. Rogatus ut ei miseret. Stat
in porta populo circumstante. et data benedictione super
eam iubet dominicam dicere orationem. Dixit illa et populus be
nedixit dominum. In ciuitate cui nomen oenteh decubans lectu

174
lo quidam iam dies quatuordecim priuatus lingue officio ad iulio-
nem uisitantis se sancti loquelam recuperat. eucharistiam sumit. et
ita munitur extremum in bona confessione efflauit spiritum. Oliua
fructifera in domo dei. o oleum iocunditatis unguens et lucens. et
splendore miraculi illustrauit sanos. et suauitate beneficii unxit in-
Ifirmum. cui mox morituro salutarem confitendi et communicandi
intrauit ad eum quidam de nobilibus habens ei. **O**btinuit facultatem.
aliquid dicere. Qui inter loquendum fide plenus. tres iuncos pie fu-
ratus delectulo quo ille sedebat tulit secum. et multa de furto piete-
tis est operatus fide illius et sanctitate presulis.

Forte uenerat in ciuitatem nomine cluenuama. Et cum sederet
ad mensam. ingressus uir nobilis de ciuitate ipsa humiliter sup-
plicat puero pregnante. que iam sollempne preterisset tempus pa-
riendi. ita ut mirarentur omnes et nemo quid aliud quam uite periculum
crederet imminere. Rogat et cum eo neemias episcopus illius ciuitatis.
qui iuxta eum sedebat. rogant et ceteri quotquot aderant simul dis-
cumbentes. Tunc ille. Compatior ei inquit quod bona mulier sit et
pudica. Et porrigens uirum poculum cui benedixerat uade inquit
da illi bibere. sciens eam sumpto benedictionis potu et sine mora et si-
ne periculo parituram. Factum est hoc quod precepit. et nocte ipsa subse-

Sedebat in campo cum comite uhydie aliqua. **C**urum est quod promissit.
tradans. et multitudo copiosa circa eos. Venit mulier gra-
uidam et uere grauis. Indicat se contra omnes leges nature reti-
nere partum. iam quindecim mensibus et diebus uiginti. Compassus
malachias super nouo et in audito in commodo. orat et mulier parit.
et qui aderant letati sunt et mirati. Omnes enim uiderunt in qua
facilitate et uelocitate eodem loco enixa sit. et triste negati partus

Accidit quiddam. **M**iraculum. miraculo commutatium iocundiorum.
ibidem pari quidem miraculo sed sorte dispari. vidit hominem
qui publice tenere diceret concubinam fratris. et hic erat miles.
minister comitis. Et publice conueniens incestuosum alterum ei iohan-
nem exhibuit. non licet tibi inquit concubinam habere fratris tui.
At ille alterum ipsi nichilominus herodem redibens. non modo non audiuit
eum. sed et superbe respondit. et coram omnibus iurat. numquam se dimissu-
rum. Tunc commotus malachias. sicut erat piusticia uehementer zelans.
et deus inquit te ab illa separet uel in uirtum. Paruipendens ille
ex instanti abiit indignabundus. offendensque mulierem non longe
a turba constituta in loco. ut oppressit eam sic erat totus sathane. cui
paulo ante traditus fuerat. Nec latuit flagitium. ancilla que dominum
comitabat recurrens domum. nempe haut percussit abierat loco. nunciat

anhela quid mali acciderit. Adquam uocem germani eius qui domi e-
rant zelantes sororis stuprum. tota illo festinantia puolant pudicie
hostem ipso in loco et ope sceleris deprehensum multum confossum uul-
neribus interimunt. Nec dum conuentus solutus erat. cum ecce arri-
ger ei quod euenerat nunciauit. Et mirati sunt uniuersi quod sententia
malachie tam celerem habuisset effectum. Timuerunt quique flagi-
tiosi audito hoc uerbo. nam multi erant interea et territi purga-
ti sunt. lauantes manus suas in sanguine peccatorum.

D iarmicum comitem multo iam tempore decumbentem lecto. du-
riter quidem inceperat quod malus esset homo. immoderatus serui-
ens uentri et gule. benedicta aspsit aqua sine mora surgere fe-
cit. et ita ualente ut ilico equum ascenderet. et utique propter spem suam ipsi et suorum.
In urbe caseleni uenit homo ante eum cum filio paralitico rogans illum
sanari. Qui orans breuiter uade inquit filius tuus sanabit. Item et cras-
tino redit cum filio. sed minime sanato. Tunc surgens malachias et
stans super eum diuiter orauit. et ille sanatus est. Et conuersus ad patrem
offer inquit illum deo. Annuuit homo sed non tenuit. et post aliquot annos ille
iam iuuenis recidit in idipsum sine dubio propter inobedientiam patris et pacti

A lius quidam deloquinus cum esset malachias transgressionem.
in finibus munitur attulit ad eum filium. pedum penitus officio de-
stitutum. Percontatus quo nam modo illi hoc accidisset. ut suspicor
inquit demonum malignitate. Et addit. Ludenti in pinto ipsi ni fal-
lor in misere soporem. euigilansque paruulus sic se inuenit. Hec dicens cum
lacrimis precem fudit. efflagitat opem. Misertus eius orauit malachi-
as. iubens egrum interim dormire ibidem super solum. Dormiuit et
surrexit sanus. Hunc ipse quia de longe uenerat aliquamdiu in comita-
In monasterio benecorense pauper quidam in tu suo retinuit et erat ambulans cum eo.
fratrum elemosinis sustentabat. et erat cottidianam accipiens stipem.
aliquo officii factitans in pultrina. Is claudus ab annis duodecim. hu-
mi manibus repens post se trahebat pedes emortuos. Quem die quadam
ante cellam suam malachias mestum et merentem inueniens. causam per-
contat. Et ille. Videt inquit quam ex longo misellus afflictus. et ma-
nus domini super me. et ecce ad cumulum erumpunt homines qui misereri debu-
erant vident me. potius miseriam exprobantes. Quem ubi audiuit pie-
tate motus susperit in celum. manus pariter leuans. Facta autem breui
oratione ipse intravit in cellam. et ille surrexit. Et stans supra pedes
suos mirabatur si uere esset. quod erat pene sompnum suspicatus. Cepit ta-
men se pedetemptum mouere. neque enim posse uere sanum credebat. Tan-
dem quasi egrauis sompno euigilans. cognoscit misericordiam domini super se firmi-
ter gradit. et in pultrinum uertit exiliens et exultans et laudans deum.

Viso eo qui prius uiderant et cognouerant. repleti sunt stupore et extasi.
 irum item ydropicum orando sanauit. **C**antabina putantes.
 qui ilico remansit in monastio: pastor ouium factus. **C**uital hyber
 nie nomine cozcagia uacabat epō. Tractatum est de electione. dissen
 sere partes: quibz ut assolet presulem uolentib' constituere suū n̄ di.
 uenit illuc malachias. audita dissensione conuocato clero et p̄plo. etiam
 corda et uota discordantia unire curauit: et p̄suasis illis totum nego
 tium sibi debere credi. cui potissimum sollicitudo in cumberet illi. sic
 et aliaz p̄ hybernam ecclaz. in continenti nominat eis n̄ quempiam
 de nobilib' terre. s; magis quendam hominem pauperem. quem sci
 ret sanctum et doctum: et hic erat alienigena. Querit ille: uincia
 t' decumbere lecto. et ita debilis: ut nullo pacto exeat nisi manib' por
 tatus ministrantium. **E**t malachias. **S**urgat inquit in nomine
 dñi: ego precipio: obedientia saluet eum. **Q**uid faceret ille. **P**a
 rere uolebat: s; imparatum se sentiebat. **Q**uod et si poss; ut episcō
 pari formidabat. Ita cum uoluntate obediendi pugnante gemino hos
 te: pondere languoris et metu oneris: uicit illa tamen: data sibi in ad
 iutorium spe salutis. Itaq; conat'. mouet sese. temptat uires. inue
 nit se solito fortiozem. **C**rescit pariter fides cum uirib'. et rursum
 facta fortioz fides: dat uicissim uirib' in c̄mentum. **J**am surgere
 p̄ se ualet: iam meliuscule gradi: nec iam sentire in ambulando lac
 titudinem: demum expedit' et alacer puenire ad malachiam: sine
 hominis adiutorio. **Q**ui alliment' eum misit in cathedram: clero
 et p̄plo collaudante. **H**oc ita in pace factum est. quia nec illi ausi
 sunt malachie uoluntati in aliquo obuiare: uidentes signū qd'
 fecerat: nec ille parere dubitauit. tam euidenti argumento fact'.

Mulier quedam fluxum sanguinis **S**ecurior de dñi uoluntate.
 paciebat. et hec nobilis carissima malachie: plus tamen obmor
 quam generis nobilitatem. **Q**ue extoto deficiens nimirū cum
 sanguine exhaustis uirib' iam posita in extremis: misit ad dei homi
 nem: ut qd' superat anime subueniret. qui se iam n̄ ess; uisurus
 in corpe. **A**udient' malachias tulit moleste qd' mulier uirtutis for; et
 uita ei fructuosa ope et exemplo. **E**t uidens se n̄ posse satis occurrere
 tempestine: accito malcho qd' iuuenis ess; et expedit'. **I**p̄e est cuius
 supra meminimus fiat' xp̄iani albis: accelera inquit fer' illi tria
 poma hec. sup' que nom' dñi in uocari. **C**onfido in ip̄o qd' ubi exis
 gustauerit. n̄ gustabit mortem priusq' nos uideat: et si tardiuscu
 le secuturos. **F**estinat malchus secundū mandatū: et ueniens i
 trant ad mortuam. alterū se exhibens puerū helysai: nisi qd' hu
 ius efficacior opa fuit. **J**ubet sibi nullam benedictionē amalachia

accipere et gustare si quomodo ualuerit. At illa exhilarata audito nomi-
ne malachie: ut obedire possit nutu significat paulisper uelle se erigi: nam
uerbo non poterat. Erigit gustat: gustato confortata est: loquitur et gratias
agit. Et inmisit dominus soporem in eam et suauissime requieuit in eo: cui
usu diu caruerat sic et esu. Stetit interim sanguis: et post modum
cum expugnata sanam se reperit: nisi quod longa inedia et sanguinis mi-
nutione adhuc debilis erat. Si quominus die sequenti desideratus mala-

Habitabat uir nobilis in ciuitate ben Iehie aduentus aspectusque profecit.
chozensis monasterium. Cui uxor cum infirmaretur ad mortem: ro-
gatus malachias ut descenderet priusquam moreretur infirmam unctur
oleo: descendit et intinxit eam. Quo uiso exultat illa: spe anima-
ta salutis. Et cum appareret ungeri eam: uisum est omnibus differen-
dum potius usque mane. Erat enim uespere. Acquieuit malachias: et
data benedictione super egram: exiit cum his qui secum erant. Et
uero post modicum subito clamor factus est: plandus et strepitus multus.
protinus domum siquidem insonuit quod mortua esset. Accurrit mala-
chias tumultu audito: et secuti sunt eum discipuli eius. Et accedens
ad lectum ut certo comperit exspirasse consternatus est animo: sibi im-
putans quod fraudata gratia sacramenti obierit. Et eleuatis in celum
manibus: obsecro domine inquit insipienter egi ego: ego peccaui qui distu-
li: non ista que uoluit. Hec dicens contestatus est in audientia omni-
um: nullam se recepturum consolationem: nullam daturum requiem
spiritui suo: nisi quam tulerat liceret restituere gratiam. Et stans su-
per eam tota nocte laborabat in gemitu suo: et poleo sancto largo im-
bre lacrimarum profundens mortuam: uicem illi bene unctionis quam poterat
exhibebat. Ille quidem sic. Ad suos autem uigilate inquit et orate.
Itaque illi in palmis ille in lacrimis noctem duxere per uigilem. Et ma-
ne facto exaudiuit dominus sanctum suum: quia spes dei erat postulans pro eo:
qui postulat plandis gemitibus inenarrabilibus. Cuius plura: aperit oculo-
los que mortua fuerat: et ut solent qui de graui sompno euigilant
fricant sibi manus frontem et tympana. super lectum se erigit: et ag-
nito malachia inclinans deuote salutat eum. Et uerso luctu in gaudium.
stupor apprehendit omnes et qui uiderunt et qui audierunt. Sed et malachi-
as agens gratias benedixit dominum: et unxit eam nichilominus sciens
in hoc sacramento remitti peccata: et quod oratio fidei saluet in firmum.
Post hec abiit ille et illa conualsuit: et uiuens in columinis tempe aliquan-
to. ut gloria dei manifestaretur in ea: pacta penitentia que sibi malachias in-
iunxerat. in bona confessione iterum obdormiuit et migrauit ad dominum.
Fuit autem mulier cui spiritus uacundie et futuris in tantum domina-
bat: ut non solum uicini et cognati fugerent consortium eius: sed si

173
lu quoq; eius uix sustinerent habitare cum ea. Clamor et rancor et
tempestas ualida ubicumq; fuisset. Audax et ardens et preceps me-
tuenda lingua et manu. importabilis et inuisu. Dolentes filii tu-
pilla tum pse ipsis. trahunt illam ad presentiam malachie. lacri-
mabilem cum fletu querimoniam deponentes. Vir autem sanctus
et periculum maris et in comodum miserans filioz. seorsum aduo-
cat illam fuerit ne confessa aliquando peccata sua sollicite pcunc-
tat. Respondit nequaq;. Confitere inquit. Parec. Et ille in uin-
gens penitentiam confitenti. oransq; super eam ut deus omnipotes
det ei spiritum mansuetudinis. in nomine domini iesu. ne ultra
utaleat iubet. Sequit tanta mansuetudo. ut pateat omnib. n esse a-
liud quam admirabilem mutationem dextere excelsi. Fert adhuc
uiuere et hodie et tante patientie et lenitatis. ut que oims exaspera-
re solebat. nullis modo exasperari dampnis. contumelias. afflictio-
nib queat. Si licet me iuxta aplm habundare in sensu meo accipi-
at quisq; ut uolet. ego istud superiori suscitata miraculo mortue
censeo pferendum. quod exterior quidem ibidem. hic uero interior

Vir secundum seculum Creuit homo. Et nunc curiam ad reliqua.
honorabilis secundum dm timorat ueniens ad malachiam. qd
tul est ei sup sterilitate anime sue. supplicans ut sibi optine-
ret ab omnipotente deo gram lacrimaz. Et subridens malachias qd
gratum haberet in homine seculari desiderium spiritale suam maxilla
maxille sue quasi blandiendo coniungens fiat inquit tibi sicut pe-
tisti. Tantos exinde et penes continuos exutus aquaz deduxerunt ocli ei.
ut illud scripture ei posse aptari uideret. fons ortoz puteus aquaz uiuentiu.

Est in sula maris in hybernia ab olim secunda piscium. et mare ibi
piscosum ualde. peccatis ut credit habitantium ad empta copia
solita. que multos habebat filios in firmata est. et atanta
fuit sui comoditate emarcuit. Dolentib accolis et iacturam gra-
uem pplis egre ferentib. reuelatum est cuidam mulieri. precibus
malachie posse afferri remedium. idq; in notuit omnib ipa pden-
te. Nutu di contigit ad esse malachiam. Dum em circuiret et
repleter euglio regionem diuertit illuc. ut et ipis eandem gram
impertiret. At barbari quib erat maior cura de piscib. omni in stan-
tia flagitant. ut potius respicere dignet sup in sula sue sterilita-
tem. Qui cum responderet se minime ad hoc uenisse. hominu
magis qua piscium desiderare capturam. uidens tamen fidem
eor. flexis in litore genib orauit ad dnm. ut licet in dignis in-
ductum olim beneficium tanta fide petentib n negaret. Al

cedit oratio ascendit et piscium multitudo. et forte liberior quam
in diebus antiquis. et ipsa populo terre perseverans usque in hodiernum di-
em. Quid mirum si oratio iusti que penetrat celos penetrauit abyssos.
et de profundo maris tantam piscium copiam euocauit.

Venerunt aliquando tres epi in uillam focharum quem dicunt lo-
cum natiuitatis brigide uirginis. et quartus erat malachias. ad
quem presbiter qui hospitio susceperat eos quid faciam inquit. quod
pisces non habeo. Quo respondente ut querebat apiscatores. biennium
est inquit quod non inveniuntur pisces in flumine. unde et piscatores pro-
suis diffusi etiam arti sue renunciauerunt. Et ille. Precipe inquit
laxari retia in nomine domini. Factum est. et capti sunt salmones duo
decim. Secundo miserunt et captis totidem in opinarium inferunt
mensis et ferculum et miraculum. Et ut clare liqueat malachie
meritis datum fuisse. alius quoque annis duobus sequentibus. eadem
nichilominus sterilitas perdurauit.

Fuit quidam clericus in lesinor phabilis ut fere uice. sed fidei non
ta. Is sciens in oculis suis presumpsit dicere. in eucharistia esse tan-
tummodo sacramentum et non rem sacramenti. id est solam sanctifi-
cationem et non corporis ueritatem. Super quo amalachia secreto et sepe
conuentus. sed in casum. uocatus ad medium est seorsum tamen ala-
icis. ut si fieri possit sanaretur et non confunderetur. Itaque in conuentu cleri-
corum data facultas homini respondendi presentia sua. Cumque totus in
geni uiribus suis quo non mediocriter callebat asserere et defendere cona-
ret errorem. malachia disputante et conuincente. iudicio omni-
um super de conuentu confusus quidem erit sed non correctus. Di-
cebat autem in iracundia se uictum. sed epi pressum auctoritate. Et tu
inquit omalachia sine causa me hodie confundisti. aduersus profecto
ueritatem locutus. et contra tuam ipsi conscientiam. Nestus malachi-
as phomine sic induit. sed magis fidei dolens in uiriam timens
periculum. ecclesiam conuocat publice monet errantem et arguit
ut resipiscat. Suadentibus hoc ipsum episcopus et uniuerso clero cum non acqui-
esceret. contumaci anathema dicunt hereticum prestantes. Nec sic e-
uigilans. omnes inquit fauetis homini potius quam ueritati. E-
go personam non accipio. ut deseram ueritatem. Ad hoc uerbum substo-
machans sanctus. deus inquit fateri te ueritatem faciat uel exue-
cellitate. Quo respondente amen. soluit conuentus. Tali ille in-
ultus cauterio. fugam meditat. in famis et inhonoris fore non susti-
uens. Et continuo sua tollens exibat. cum ecce subita correptus in
firmitate sistit gradum. uiribusque deficiens. eodem loco iactat se super
solum anhelus et fellus. Forze incidens in id loci uagabundus in

sanus offendit hominem: quid nam ibi agat p̄cundat. Respondit
grāu se in firmitate teneri: neq; p̄cedere neq; redire ualentem. Et il
le. Et in firmitas ista haut alia inquit: quam ip̄a mors est. Hec aut̄
n̄ dixit asemetip̄so: s; pulchre deus p̄insanum corripuit eum: qui sa
nus acquiescere noluit consilijs senatorum. Et addit. Reuertere in
domum tuā. ego te uiuabo. Demq; ip̄o duce reuertit̄ in ciuitatem. re
dit ad cor: et adm̄iam dñi. Eadem hora accit̄ ep̄c. agnoscat̄ ueritas: abi
cit̄ error: confessus reatum absoluit̄: petit uaticum datur̄ reconcili
ato: et uno pene momento p̄fidia ore abdicat̄ et morte diluit̄. Ita miram
tib; cunctis sub omni celeritate completus est sermo malachie: et scripturē
inter p̄p̄os quarundam. **Q**uare dicitis: quia ueratio intellectum dat auditui.
regionum orta aliquando grāuis discordia. Interpellat̄ malachias de
componenda pace inter eas: et cum ell; alias impedit̄: in iungit
negotium hoc uni ep̄oz. Illo excusante et dicente malachia n̄ se que
situm s; contemptum iri: frustra fatigari nolle: uade inquit et do
minus erit tecum. Et ille. Acquiesco: s; si me n̄ audierint: scito me
ad tuam paternitatem appellaturum. Subridens malachias: fiat
inquit. Tunc ep̄c conuocatis p̄tib; dicitur formam pacis. Acquies
cunt reconciliant̄ ad inuicem: fide inde data stabilit̄ par: et sic
dimisit eos. At pars una uidens hostes factos securos. imparatos es
se: quippe qui pace facta mali nichil suspirent: loquebant̄ mutuo et
dicebat homo ad primum suū. Quid uolum; facere. Victoria p̄e
manub; est: et ultio de inimicis. Et cepere insequi illos. Innotuit
qđ fiebat ep̄o: et accurrens conuenit ducem eoz sup; iniquitate et
colo: et sp̄retus ab illo est. Inuocauit nom̄ malachie aduersus eū:
et nichil pendit: uiridensq; ep̄m. putasne inquit p̄p̄ te amittere
debeamus malefactores n̄ros: q̄s tradidit d̄s in manus n̄ras. Et re
cordatus uerbi sui ep̄c quod habuit cum malachia: flens et euilās
uerso uultu ad monasterium eius. ubi es ait homo dei ubi es. Nō
ne hoc est pater mi qđ tibi dicebam. Heu heu ueni ut facere bonū
et n̄ malum: et ecce p̄me om̄s illi in corpe: illi in anima p̄ceunt.
Multa in hunc modum loquebant̄ lamentans et plangens: et
quali presentem sollicitans et compellans malachiam aduersus
malignantes. Et interim impii cū quib; fecerat pacem: in sequi
n̄ desistebant ad p̄dendum eos. Et ecce spiritus mendax in ore quo
rundam uiroz qui eos deciperet. Et occurrerunt illis in uia uiri
nunciantes factam irruptionem in t̄ras ip̄oz ab aduersariis: et
more gladii consumi om̄ia et diripi bona eoz: uxores quoq; ac li
beros tolli et abduci. His auditis reuerli sunt festinant̄. Seque
bant̄ ultimi primos: quo uent̄ aut quid acciderit nescientes.

Nec enim om̄s audierant uiros loquentes. Cumq; uenissent et inuenissent nichil horū que nuntiata erant. confusi sunt tepehensi in malicia sua. et cognouerunt spiritus erroris se traditos p̄ nuntium malachie quem deceperunt. et nomen ipsius qd spreuerunt. Porro ep̄e audiens frustratos p̄ditores iniquitate sua quam cogitauerant. cū gaudio remeant ad malachiam referens om̄ia que acciderant sibi.

Sciens malachias eimodi occasione pacem esse turbatam. nactus oportunitum tempus. pacem p̄semet inter ip̄os de^{formare}mo ciuauit et firmare reformatam. datis et receptis alteriussecus fide et iuramento. Verum illi quib; ante par fracta fuit in iurie memores. ne glecto pacto et precepto malachie tractauerunt de uice reddenda. Et congregati sunt om̄s in unum ibant ut imparatos p̄occuparent. redderentq; in caput eorū malum qd sibi ip̄i cogitassent facere. Et magno flumine qd intererat facillime transuadata fluiuolo quem n̄ p̄cul ab illo offendere reuerenti sunt. Neq; enim fluiuolus s; plane fluius ingens apparuit. ubiq; sui transire uolentib; transitum negans. Quati om̄s tantum nunc esse. tantillum ante hunc fuisse scientes loquebant in ter se. Unde in undatio hec. der serenus est. ymbres n̄ sunt nec prime fuisse meminimus. Et si multum pluuill. quis n̄m unquam ^{actenus} meminuit in quantacumq; illuue ita in tumulle ut op̄ret terram. lata et priata puaderet. Dignus dei ē ille. et dñs sepiet uias n̄as p̄t sanctum suū malachiam. cui sum preuaricati pactum transgressi mandatum. Ita et hu in facto negotio ad sua eque confusi repedauerunt. Diuulgatum est uerbum p̄ uniuersam regionem. et benedicebant dñm qui comprehendit sapientes in astutia sua. et fringens cornua peccatorū. sublimauit cornu

Aliquis de nobilib; in fensus regi. reconciliatus est p̄manū xp̄i sui. malachie. Nec enim regi satis fidebat ille ut pacem cum eo faceret. nisi mediante malachia aut quem rex eque reueret. Nec in merito. ut post apparuit. Nam factum securum et minime iam cauentem sibi. captum trulit in uincula. odio antiquo captus plus ipse. Requirit homo alius de manu mediatoris. Nec enim aliud amici expectauerunt quam mortem. Quid faceret malachias. Non est qd posset. nisi ut recurrat ad suum illud solitum unicumq; refugium. Congregato exercitu forti nimis turba magna discipulorū suorū. ad ut hominem requirit uinctum. negat. Et malachias. Inique inquit agis cont̄ dñm. et contra me et contra te ip̄m. pactum preuaricans. Si dissimulas tu. s; n̄ ego. Credidit se homo fidei mee. si contingat eum mori. ego pdidi eum. ego reus sanguinis. Quid tibi uisum est me p̄ditorem. te p̄uaricatorem constituere. Noueris me

donec liberet nichil gustaturum neq; istos. Sic locutus. intra eccliam deum
omnipotentem suis suozq; amicus gemitib' interpellat. ut iniuste addictu
eripere dignet de manu p'uaritatoris et iniqui. et ea die cum nocte se
quenti in ieiunio et oratione p'stiterunt. Perlatum ad regem quid fieret.
et inde magis in duratum est cor eius unde emolliri debuerat. In it fu
gam uertus homo carnalis ne si p'pe remaneret. orationis possz sus
tinere uirtutem. quasi uero uel absconditum n̄ inueniat. uel n̄ pueniat
ad remotum. Tu metas miser ponis orationib' sanctor. Non est oratio iac
ta sagitta ut fugias a facie arcus. Quo ibis aspu dei qui eam portat. et
quo a facie eius fugies. Deniq; fugientem insequit inuenit latitante.
Etisq; cecus et n̄ uidens ut melius uideas. et intelligas quonia durum
est tibi contra stimulum calcitrare. Deniq; senti uel nunc quia sagitte po
tentis acute puenierunt ad te. que et si resisterunt accede quia laxu
est. s; n̄ ab oculis. utinam p fenestras saltem oclor pueniant usq; ad cor.
et ueratio intellectum det cecitati. Cernere erat saulum tenuo ad ma
nus trahi et adduci ad ananiam. ad oue scilicet lupum ut refunderet
predam. Refudit. et recepit uisum quod malachias usq; ateo ouis
est ut sit miserus et lupo. Diligenter exhis aduerte lector cu quibus
habitatione malachie. quales principes et quales ppli. Quomodo n̄ is fra
ter fuit diaconum. et socius strutionum. Et ideo dedit ei dñs uirtu
tem calcandi sup serpentes et scorpiones. alligare reges eoz in compedib'.
et nobiles eoz in manucis ferreis. Deniq; audi quid sequatur.

s cui benchorenensis monasterii cesserant possessiones in gratis beneficio.
ertunc et deinceps insolentissime semp habuit aduersum eum et suos.
in omnibus infestus eis ubiq; insidians. detrahens actibus eoz. Et n̄ in
pune hoc. Fiat et unicus filius qui imitator patris addens et ipe a
liquid in malachia. eodem anno mortuus est. Mortuus est autem sic.
uisum est malachie debere constru in benchor oratorium lapideum in star
illoz que in aliis regionib' extructa conspexerat. Et cum cepisset fundam
tum iacere. indigne quidem mirati sunt qd in terra illa necdum euil
modi edificia inuenirent. Verum ille nequaquam sicut erat p'sumptuo
sus et insolens n̄ modo miratus est s; indignatus. Ex qua indigna
tione concepit dolorem et peperit iniquitatem. Et factus susurro i
pplis nunc secretu detrahere. nunc blasphemare palam. notare leui
tatem. nouitatem horere. sumptus exaggetare. Istiusmodi ue
nenatis sermonib' sollicitans et inducens multos ad phibendum. se
quimini me inquit. et qd n̄ nili pnos fieri debet. contra nos fieri n̄
sinamus. Itaq; cum plurib' q's suadere uoluit descendit ad locum rep
tum. conuenit homine di primus ipe dux uerbi. qui erat princi
pium mali. Obone uir quid tibi uisum est uris hanc inducere re

de est

f

gionib' nouitatem. Sciti sumus n̄ galli. Que nam leuitas hec. Quid
opus erat ope tam supfluo tam supbo. Vnde tibi paupi et inopi sumptus
ad pficiendum. Quis pfectum uidebit. Q uo istud psumptionis
in choare qd̄ n̄ queas n̄ dico pficere s; n̄ pfectum uidere. Quamq; a
mentis magis est quam psumentis conari qd̄ modum excedit.
uincit uires. supat facultates. Cella cella desine auersaria hac. Al
loquim nos n̄ summus n̄ sustinemus. Hoc dixit plens quid uellet
n̄ qd̄ poss; considerans. Nam de quibus psumebat et secum adduxe
rat uiro uiso mirati sunt et iam n̄ ibant cum eo. Ad quem uir ses
tota libertate utens. miser inquit opus qd̄ in choatum uidet et in ui
des sine dubio pficiet. pfectum multi uidebunt. Tu uero quia n̄ uis
n̄ uidebis et qd̄ n̄ uis morieris. attendito tibi ne in peccato tuo moriaris.
Ita est. Ille mortuus est et opus completum est s; ille n̄ uidit. qui ut
pfati sumus anno eodem mortuus est. Interim pater audito mor qd̄
de filio uir sanctus pdixit. sciens uerbum eius uiuum et efficax
esse inquit interfecit filium meum. Et instigante diabolo tanto furo
re exarsit in illum. ut coram duce et maiorib; uisidie falsitatis et men
datu arguere n̄ uereret hominem qui ueracissimus est. ueritatis
et discipulus et amator. et conuicium intulit symiam appellans.
Et malachias quidem doctus n̄ reddere maledictum p maledicto. ob
mutuit et n̄ apuit os eius. dum consisteret peccator aduersus eum.
Deo n̄ dñs oblitus sermonis eius qui dixerat. michi uindictam et ego
retribuam. eadem die domum reuersus homo luit lingue estrens
temeritatem. ipso uisore quo in ligatore laxat. arreptum in igne
picit demon. s; mor manib; assistentium extractus est. adustus ta
men corpis parte et mente captus. Et dum insaniret uocatus ma
lachias uenit. repperitq; maledictum spumantia ora torquentem.
horrendis uocibus et motib; terrentem omnia. ac toto corpe agitatū.
uir posse teneri aplurib;. Et orans p inimico uir totius pfectionis.
exauditus s; ex parte. Nam ilico quidem sancto orante ille apuit
oclos et sensum recepit. Relictus est autem ei sp̄e dñi malus qui
eum colaphizet. ut discat n̄ blasphemare. Credimus eum uiuere
usq; adhuc. et usq; adhec tempa liere peccatum grande. qd̄ peccauit
in sanctū cunctis tempib;. tamen fertur lunaticum esse. Porro
predicte possessiones cum iam sui pubeclitate et subtilitate eas
tenere n̄ ualuit. in pace adlocum cui exitebant redierunt. Hec
reuenit malachias post multā tenuum uexationem pacis obtentū.
S; iam adopus editu qd̄ malachias aggressus est sermo recurrit.
Et quidem n̄ erat malachie n̄ dico unde pficeret s; unde faceret quicq;
erat autem cor eius fiduciam habens in dño. Dñs uero puidit ut

